

De superbia

Superbia detestanda est et fugienda a quolibet homine. et hoc propter tria. Primo quia deo multum displicet. Et ratio huius est. quia superbia primam contumeliam deo intulit in primo angelo que ei illata fuit. Unde Tobit. 4. Superbiam nunquam in tuo sensu aut in tuo verbo dominari permittas. ab ipsa enim initium sumpsit omnis perditio. Item quia superbia deum impugnat in omni loco. omni tempore et in omni persona. Fornicatio autem nunquam aut raro in sacro loco committitur: sed superbia potius committitur in sacro quam in alio. tunc enim magis ecclesiam vadit. Multa etiam sunt peccata a quibus in propriis festiuitatibus homines abstinent. sed superbia tunc maxime exercet. Multe etiam sunt persone que fornicari dedignarentur que tamen peccatum superbie recipiunt. Superbia enim latitat sub cinere et alio: iuxta verbum beati Gregorii. Lux enim fuit christi omnia vitia superauit: adhuc habet pugnam superbia. Item superbus peccat directe contra deum. Ergo quantum ad hanc superbia magis displicet deo quam contumelia quae infert ei cupiditas vel aliud vitium. Alia enim vitia deum fugiunt pervertendo se ad aliam creaturam ut cupiditas ad aurum et argentum. luxuria proprie ad delectationes que sunt in tali actu. et sic de alijs vitijs. Sed superbia vult sibi usurpare que sunt dei et honor et gloria quam sibi soli suat. Unde Blasius mecum ait dominum alteri non dabo. Et superbus Ego mihi eam. et si non dederis usurpabo. Contra quod dicit apostolus. Hebrei. Nemo assumat sibi honorem. Idem Soli deo honor et gloria. psalmus. Non nobis dominus non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Si cur humilitas dei deum specialiter honorare. Unde dicitur. Ecci. 3. Magna potentia dei soli. et ab humilibus honoratur. Sic superbia specialiter modo deum inhonorat. et se ei opponit. Unde Job. 15. dicitur. Lucurrit aduersus eum erecto collo. Unde Gregorius. Eum quia vi-

tia fugiat a deo sola superbia se deo opponit. Item cetera vitia auferunt deo pauperes et ignobiles. Sed superbia auferit ei non solum diuites et potentes. Et ideo superbi sumunt occasionem deum impugnandi. unde occasionem debuerunt sumere ei seruienti. Ideo enim superbi contemunt deum. quia deus de bonis suis plus contulit illis quam quibusdam alijs. Et quia deus fecit eos gloriosiores: ipsi volunt eum ignotum facere. hoc patet ex eo quia superbi non solum equales volunt esse deo. sed etiam superiores. Unde Bernardus. loquens de illo. Thessal. ij. vbi dicit. et sit merito de antichristo. Qui extollit et aduersatur super omne quod est deus: aut quod colitur. dicit sic Bernardus. Dico enim vobis quod non iste tamen: sed et omnes superbus extollit supra deum. vult enim deus fieri voluntate sua: et superbus sua: iam videtur equalitas. Sed vide malam proportionem deus in his que ratio approbat. sua vult fieri voluntate. Superbus sine ratione et rationem ergo deus superbum hominem vilipendit. detestatur. odit et abominatur. Ad primum pertinet illud Gregorius. Quanto coram hominibus fueris gloriosior: tanto coram deo angelus eius eris vilior. Quod autem dicitur superbum detestatur habet amos. vi. vbi legitur. Iurauit dominus deus in aiaz suam dicit dominus exercituum. detestor ego superbia iacob. Et prouer. viij. Arrogantiam superbia et iracundiam et os bilingue detestor. De odio vero quod habet dominus ad superbia et ad superbum. habetur Ecci. x. Odibilis coram deo et hominibus superbia. Quod deo et hominibus est iniuriosa. Deo. quia usurpat sibi quod eius est. scilicet dominari. Homini vero quia vult eum sibi subicere que natura ei equalis. Item quia superbus omnibus inuidet. Unde Augustinus. Superbia omnibus inuidet sed superioribus quia illis non equalis. inferioribus ne ei equalis paribus. quia ei equalis. Ergo merito odibilis est coram deo et hominibus superbia. Signum huius scilicet quod deus vilipendit superbos et detestatur. hoc est quod deus superbos deponit et pauperes et mites loco eorum exaltat. Unde beata virgo maria dicit. Deposuit potentes de sede. et exaltat. etc. Unde

Ecc̄i. x. Sedes du cum superboꝝ euer-
 tit: z sedere fecit mites p̄ eis. Hoc patet
 p̄mo in lucifero de cuius electione sic di-
 citur. Q̄uo cecidisti lucifer q̄ mane orie-
 baris. vt habetur **Esa. i4.** Et **Luē. x.**
 Videb̄ az sath̄anā quasi fulgur de celo
 cadentem. **A** d̄o aut̄ deiectus est lucifer
 p̄pter suam superbiam vt cum esset an-
 gelus factus: factus sit diabolus. Et
 cum esset nobiliss̄ima z pulcherz̄ima cre-
 atura. iam est vilior z deformior cunctis
 demonib̄. Sc̄dm̄ exemplū est in homi-
 ne qui voluit esse sciens vt deus. z insc̄p̄
 factus est vt pecus. **U**nde **Bern̄.** Du-
 to iumenta dicerent si loqui fas est. **E**c-
 ce adam factus est quasi vnus ex nobis
Et ps̄. Homo cū in honore esset nō in-
 tellexit cōparatus est iumentis insip̄iēti-
 bus. **T**ertiu in saule. qui cū hūilis esset
 in regem sublimatus est. **U**nde. i. regū
is. Nonne cū paruus esses in oculis tu-
 is: caput in tribubus israel factus es **Su-**
perb̄ aut̄ factus a regno eiectus est. **U**nd̄
 subditur ibidem. **P**roiecasti sermones
 dñi: peccat̄ te deus n̄ sis rex israel. et sic
 de alijs. **S**ecundo detestanda est su-
 pb̄ia. qz diaboloz valde placet **Rō** est. qz
 sup̄bia est origo oim̄ criminū. **U**n̄ **Is̄i.**
Sūmo bono. **P**rin̄cipaliū sept̄e viciorū
 regina z mater est sup̄bia. vñ maximuz
 p̄c̄m̄ vocat̄. **U**n̄ **ps̄.** Emūdabor a de-
 licto maximo. i. sup̄bia. dicit glo. **S**ciē-
 dū q̄ hoc viciū sup̄bie habet se sicut rex
 z regina viciorū. z q̄ coronam debet ha-
 bere: h̄ maledictā **U**n̄ **Is̄a. 28.** **U**e co-
 rone sup̄bie. **E**t ad modū regis quādo
 hoc viciū venit ad aliquem non venit so-
 luz: sed adducit magnā societate viciorū
Un̄ **Ecc̄i. x.** **I**nitiū ois p̄c̄i sup̄bia. q̄
 tenuerit eā. adimplebit̄ maledict̄. i. vi-
 c̄ijs. vt dicit glo. interlinearis. **Q**z in oī
 peccato inuenit̄ sup̄bia. **I**sd̄. **S**ūm-
 mo bo. **O**is pecc̄as sup̄b̄ ē. qz faciēdo
 verita p̄ceptu habet diuina p̄cepta qz si-
 cut sine ch̄aritate alie virtutes nihil sunt
 ita sine sup̄bia alia vicia nihil sunt. **A**b-

strab̄e sup̄biā z habeb̄ gr̄am. **Q**uia su-
 perbis de? resistit: humilib̄ ac dat gra-
 tiā. **Q**z cōuexū nō ē receptiū liquoris
 alicui? **H̄** z cauz. **I**te sup̄bia signū ē q̄
 diabolus suus distinguit ab alijs **U**n̄
 legit̄ in iob. **A**i. de ip̄o. q̄ ip̄e est rex sup̄
 oēs filios sup̄bie. **E**t grego. **E**uidētiss̄i-
 mū signū reproboꝝ sup̄bia ē: electoꝝ hu-
 militas. **L**um ergo quez quisqz habeat
 dñz cognoscat sub quo rege militet. vñ
 in magno timore z dolore debet esse q̄
 se cognoscat eē sup̄bū. qz est filius diabo-
 li. **U**n̄ **auḡ.** in ep̄la q̄dā. **Q**uē sup̄buz
 videris: filiū diaboli eē ne dubites. **I**te
 sup̄bia ē velut q̄dā imago diaboli. **U**n̄
 homo sup̄b̄ exp̄sse similit̄ est diabolo.
Juxta illud grego. **A**postate angelo si-
 milis efficitur. duz hō hominib̄ similis
 esse dedignat̄. **E**x q̄ superb̄ non potest
 esse similis deo neqz sanctis. z refutat eē
 similis alijs hōib̄: tūc oportet. q̄ ha-
 beat etiam aliquem sibi similez. z tūc est
 diabolus. **T**ertio detestanda est super-
 bia. qz valde nocet hominī. qz puat ho-
 minē oib̄ p̄tutib̄ z gratijs. **E**x quo pa-
 tet q̄ argumētuz superbie est subtractio
 gratie. **U**nde gregorius. **S**icut humi-
 litas omnia vicia euacuat. om̄esqz virtutes
 colligit z roborat. sic sup̄bia om̄es
 v̄tutes enervat z destruit. **S**i tibi cor-
 pia. laus. sapiētia. formaqz decor. **I**n q̄
 nat oīa sola sup̄bia si comitet̄. **I**tem bo-
 na opera hominīs falsificat. **U**n̄ **auḡ.**
Sup̄bia etiā bonis operib̄ insidiatur
 vt pereāt. **C**hrisost. sup̄ **J**oannem **S**u-
 perbia in nob̄ existente omnis vita no-
 stra immunda fit. **E**tiam si sobrietatem
 si virginitatem. si ieiunium z orationes
 z elemosynam z quecūqz alia perfeceri-
 mus. **I**te sup̄bia hominē excccat. dec̄i-
 pit. z infatuar. **U**nde **P**rouer. xi. **U**bi
 hūilitas ibi sapiētia. z e contrario. vbi
 sup̄bia. ibi stulticia. **U**n̄ **Bern̄.** **O**m-
 nis sup̄bia stulticia. hoc patet **Q**z oīs
 superb̄ sibi ip̄i placet. vnde consequens
 est q̄ ip̄e stultus sit. **N**ec est parua stult̄

Se peccato

cia ista q̄ sibi placet cum ip̄e deo angel
z hominibz displiceat. Aug⁹. Qui sibi/
ip̄i placet: stulto placet. Itē pz stulticia
supbi in hoc q̄ ip̄e exaltatōem appetit q̄
fit ad ei⁹ maiore p̄cipitatōem. **Uñ Iſi.**
Qui em̄ extollit hūiliatur: z qui exalta/
tur: deicit. qui eleuat p̄sternit. q̄ inflat
allidit De excelso grauior casus est. d̄ al
to maior ruina. **Uñ** cessante vita presen
ti superbus descendit in infernū. z hūil
aduolabit in celum. **Uñ Lu. 18.** Ois
q̄ se exaltat: hūiliabit. Sic fit de supbo
sicut de vase q̄ n̄ fringi d̄z q̄ eleuat vt
p̄fecti⁹ frāgat. **Uñ puer. 16.** An ruinas
exaltabit cor. Etiaz q̄nq; non expectat
dñs vt solū in futurū hūillet. s̄ eos etiaz
q̄nq; i p̄nti hūiliat. dū se semp extollere
nirunt. **Uñ** de p̄s. Deiecasti eos dū alle
uarent. Et hoc pz in anthiocho rege vt
h̄z. ij. machabeorum. ix. q̄ se extollebat
a deo fuit em̄ deiect⁹ in p̄nti. vt i p̄mitibz
q̄ in suo corpe p̄rio scaturierūt: z in fe/
tore suo miserabiliter defunct⁹ est. Si
mile legitur in libro qui dicitur scala ce/
li. q̄ quidam diues multos excessit in su
perbia z in ornatu sui corporis cōtra de
um. qui etiā p̄pter suam sublimitatem z
superbiā loqui pauperibz homibz z sim
plicibus designabatur. Qui i breui di
uino iudicio ad tantam cecidit miserā:
q̄ infirmatus se visitantibz responsū
daret se esse cattu. z etiā sub lector h̄a
chis abscondebatur sicut cattu. Et q̄n
docūq; admonitiones sibi fecerunt d̄ sa
cramēto. de cōfessione: de p̄tritione. vel
etiā de quacūq; alia reinterrogaret euz
nihil respondit nisi solum verbum Ego
sum cattu. Et sic in tali statu defunct⁹
est sine yatico z sine om̄i penitētia **Uñ**
in isto verificatū est illud dicitū. p̄s. Nō
cum in honore esset non intellexit: cōpa/
ratus est iumentis insipientibz z similis
factus est illis. Ergo sequi debem⁹ bea
tum hieronimū qui dicit in quadā epla
Nihil ita a pueritia vitare conat⁹ sum.
quē ad modū tumētē aīnz erectaz ceruiz

cem. dei z se odiū puocātē. noui em̄ ma
gistz z dñm meuz in carnis humilitate
vixisset dixisse. Discite a me. quia mit⁹
sum z humilis corde. **B**

De speciebus supbie. z p̄mo de interiori.

Superbia diuidit in supbiā in
terioze z exteriorē Interior autē
quattuor habz spēs Prima spe
cies est q̄n aliquis credit se habere bona
sua a se scz sanitate corporz. honoēs di
uitias. aux. argētū. domū. z cetēa spūa/
lia scz grām z virtutes z sapiām. z sic de
alijs Illa est valde mala spēs. q̄ homo
vult eē quasi de⁹ suus. qz dicit apls. qd
habes qd non accepisti. Et ch̄s. vt h̄z
Joannis. 15. Sine menihil potest⁹ fa
cere. Et cū nec habetis nec scitis nec po
testis. qz fm̄ aplm̄. non sumus sufficiē
tes aliquid cogitare ex nobis. Ecce q̄
mendax est illa spēs. Sed si dicēs Ego
laboraui p̄ illa re. Tūc ergo quero a te:
a quo habes illā fortitudinem z sapien
tiā mediāte qua laborasti: nōne ab ip̄o
do. Sed dicerēs. quis ita fatuus est: q̄
crederet illa a se haberet non a deo. Di
co q̄ isti licet hoc nō dicāt. tñ ostēdūt s̄
p̄ opa. quasi n̄ haberēt illa a do. Simi
li modo loq̄ndo dicit d̄ aliquo q̄ nō cre
dit eē xpm̄ filiū dei. cuz nec terretur eius
cōminationibz. nec attrahit p̄missioni
bus. nec p̄ceptis obtemperat. nec cō/
silijs acquiescit **Quattuor moīs di
cit superbo facere quasi bona sua crede
ret habere a se z nō a deo. Primo q̄ntū
ad hoc quod gloriatur de bonis suis: z
iactat se de illis. **Uñ** apls. i. Corint.
4. Quid habes qd nō accepisti. si autē
accepisti qd glar⁹ q̄si nō accepis. n̄ noli
gloriarī nec te iactare de bonis a deo t̄i
bi collatis. quia h̄z potestatem priuā di
te illis bonis q̄ncūq; vult. Et qui hec
veraciter p̄cogitaret. nequa q̄ de bonis
sibi collatis se iactaret. Secundo quia
de bonis suis grās deo nō agit **Uñ** h̄o
ingratus dicit quasi nō agnoscere bene**

ficiū acceptum. quia fiveraciter cogno-
 sceret se a deo accepisse: tūcratio dicta est
 sibi q̄ datori suo gratias agēt. Et illud
 viciū est hominī multum nociuū. quia
 obstruit ei fontem diuine misericordie.
 Un̄ Bernardus. Ingratitudo est vici-
 tus vrens siccans sibi fontem pietatis
 rorem misericordie ⁊ fluēta gratie. Un̄
 de Greg⁹. Non est dignus dādis: q̄ nō
 agit gratias de datis. Tertio quia sibi
 ip̄i vicit ⁊ non deo. Unde cū sup̄b⁹ do-
 se subijcere ⁊ ei seruire rēnuīt: ip̄se bona
 ab eo accepta nō recognoscat: nisi recog-
 nitione verborū que rīdiculosa est et con-
 tumeliosa. Rīdiculū em̄ est q̄ dñs de⁹
 solum inueniat in homine callifolia ver-
 borū. Contumeliosum et irrisoriū etiā ē
 dño. q̄ cū aliquis dñs suū fateatur: qui
 tamē ei seruire dedignat. Aug⁹. d̄ vita
 christiana. Ille christi nō famulus: sed
 subsannator ⁊ irrisor est: q̄ eius se seruū
 dicit. ⁊ sibi seruire dissimulat. Dodo si
 quis veraciter recognosceret se habere
 corpus cū omnibus membris et vitam
 suam totā a deo: ytiq̄ ratio humana si-
 bi dīcāret q̄ ei cū toto corpore ⁊ cū om̄i
 vita sua seruire deberet. q̄ fm̄ p̄phetaz
 Ip̄se fecit nos: ⁊ non ipsi nos. Ergo q̄li-
 bet christianus studere debet vt cū om̄i
 nī vita sua dño placeat. ⁊ nō huic mūdo
 Un̄ apl̄s. Si adhuc hominib⁹ placere
 christi seruus non essem. Quarto q̄ de
 bonis suis non tribuit deo cū ip̄e ea re-
 quirat in paup̄ib⁹. Aug⁹. de verbis dñi.
 fm̄one. 42 De meo vtiq̄ quero ait xp̄s
 da mihi reddam tibi. habuisti me lar-
 gitorē. fac me debitorē. pauca mihi
 das. pluravtiq̄ tibi reddā. trena mihi
 das. celestia vtiq̄ tibi reddā. Tempa-
 lia das: eterna restituā. Supbia autē
 ista est valde nociua hominī cui⁹ bona a
 deo recepit. ⁊ non se recepisse a dō reco-
 gnoscit. Alii em̄ diuites se ad paupes
 haberent: si om̄ia veraciter cognoscerēt
 se habere a deo que possident. ⁊ insup̄ si
 ad remuneracionē futurā anhelarent.

Un̄ Petrus rauennē. O hō si hīc p̄
 māsurus es q̄ tua sunt hīc reponas. si
 aut̄ illuc iturus es: cur ea hīc relinquis.
 Vanus pauper⁹ est xp̄i gazophilaciū.
 q̄ quicquid accipit paup̄: xp̄s habet ac-
 ceptū Idem. O hō quicquid p̄ paupe-
 rem trāsmittis in celū: deus vnū accipit
 ad centum. Exemplū de hoc q̄ elemos-
 syna centuplū redditur a deo Quodaz
 tēpore episcopo quodā predicāte q̄ ero-
 gantes pauperib⁹ centuplū accipient.
 diues q̄dam hoc audiens: omnia q̄ ha-
 bebat in manus ep̄i posuit. ⁊ episcopus
 ea pauperibus erogauit. Illo mortuo
 filij sui episcopum in causa illa traxerunt
 ad iudiciū bona paterna repentes.
 Qui cum reddere nō posset inspiratum
 est illi sancto episcopo vt irent simul ad
 patrem. quo extracto de tumulo inuene-
 rūt in manu eius cartā in qua erat scrip-
 tum q̄ non solum illa que in manu ep̄i
 scopi posuerat receperat. s̄ amplius cē-
 tuplum. quod vidētes filij episcopū di-
 miserūt. ¶ Sēda species interioris sup-
 bie quādo aliquis credit se sua dona ha-
 bere a deo. sed pro meritis suis. Et hec
 mala ⁊ mendax supbia est. q̄ si habere-
 mus ex meritis tūc nō ex gratia. ⁊ sic ta-
 lis supbia euacuat grām dei: ex qua dā-
 tur dona hominibus. Item talis libe-
 ralissimum largitorē reputat venditorē
 dum ea que dñs ei dat credit habere p̄
 meritis suis. in quo deo magnā irreue-
 rentiam exhibet. Item magna est fatui-
 tas illorū qui credūt habere dona pro
 meritis. cū homo nō sufficiat satisfacere
 deo de eo quod ei al̄s tenet ratōe crea-
 tōis. rōne passionis ⁊ redemptōis Un̄
 Luce. xvij. Cū feceritis oīa que p̄cepta
 sunt vobis: dicitē serui inutiles sumus.
 quod debuimus facere hoc fecim⁹. In
 quib⁹ verbis innuīt nobis q̄ bene ope-
 rando qd̄ debemus soluimus ⁊ q̄ deo
 inutiles sumus: v̄l ad minus nos repu-
 tare debem⁹. Deus bonorū nostrorū nō
 indiget. Un̄ ps. Bonorū meorum nō

De peccato

Indiges. Ergo cū oīa fecerimus fm oē posse nostrum: scilicet carnem z sanguinem nostrum z vires corporis z anie in fuitio suo consumendo. z insuper eum ex totis viribus diligendo adhuc inutilis serui sumus. quia totum tenemur. z quod debuimus facere solū fecimus. ergo qd habet nobis dare vlt etiā re gratia ri. p seruitio nostro cū ei an oē posse tenemur. mō nūq̄ fecim⁹ posse nostz. immo nec medium. quid ergo meruim⁹ nisi infernū cuz peccatis nostris. Nō meruim⁹ adhuc q̄ nos fecit z creauit. Quomodo tunc persoluemus ei q̄ nos redemit cuz amara sua passione. Ergo qlibet nostz dicere posset illud. ps. Quid retribuaz dño p omnibz que retribuit mihi. Insuper q̄ in oculis nostris videntur merita: in oculis dei sepius sunt demerita. **Un̄** esa. lxiij. Quasi pānus mēstruate omnes iusticie nostre. **Breg⁹.** Sepetusticia nostra ad examē iusticie dei deducita: iniusticia ē. z in conspectu iudicis sordet qd fulget in estimatione operantis. Nullus ergo confidat de meritis suis. qz omne meritū nostrū cōsistit in passione christi et merito christi z in misericordia ipsius. **Unde Bern̄.** Hec est meritum. misericordia dñi. Idem Sola misericordia est que homines puenit z perducat. z subdit. Sibi multa de hac misericordia contraxerat dauid cum diceret. Misericordia eius preueniet me. et misericordia tua subsequetur me. qz misericordia tua magna est sup me. Et misericordia tua an̄ oculos meos ē. Et q̄ corripit me in misericordia z miserationibz de⁹ meus aīa mea. Hec ille. **Tertia** species ē qñ aliqs credit se habere bonū quod nō habz vel ascribit sibi virtutes quas nō habet. z tactat se de illis q̄ nō habet. z nō vult habere mala que habz. In tali superbo est magna peruersitas. Hoc patet ex eo qz fm doctores n̄ ē mētiendū p conseruanda vita alteri⁹. Qz nō sūt suscipienda mala vt veniāt in de bo

na. hōiē mendaciū est peccatū. igit̄ zē h̄ multo peius est mētiri cōtra honores dei z salutem ppriam. **Un̄ ps.** Perdes oēs qui loquunt̄ mendaciuz. Illud em̄ viciū vel illa supbia sp̄caliter p̄stat impedimētum gratie. Primo qz ip̄e nō petit eam cū credit se eā iam habere. Secūdo qz talibus deus nō dat libēter gr̄az. qz scit q̄ non sunt grati. qz credit se an̄ habere: z sic quasi dñs pderet grām suam si eis daret. **Bern̄.** Nūquid nō perditur qd datur ingrato. **Quarta** species est qñ aliqs in estimatione sua pponit se alijs z spernit alios. z vult solus videri laudabilis. z dolet q̄ etiam alij laudant. z sic pponit se alijs. z hec magna iniquitas z pueritas est. Primo ppter incertitudinē quam habz talis de bonitate sua vlt malicia aliena. **Eccl̄. ix.** Nescit homo vtrū amore dignus sit vel odio. Et licet hō p̄sentialr certus essz de bonitate vel malicia aliena: finaliter tamē incertus est. licet em̄ primus tuus in pñti sit homicida vel iude⁹ vel sarracenus vel adulter. z sic de alijs. Forsitan in dei pudentia est de ordine cherubyn z seraphin. Licet z tu mō sis bonus. tū in dei pudentia forte es iā inferni patibulo adiudicatus. Et ppter illā incertitudinem nō debemus nos pferre alijs in estimatōe nostra. **Un̄ Bern̄.** Noli te pparare maioribz: noli efferrī minoribz. Nulli em̄ te pponas: h̄ nec pparare presumas. Deberet em̄ se qlibet cōtempribilem reputare: etiā si aliqd boni essz in eo. **Itē p hoc q̄** quāto magis se aliquis appreciat tanto minus corā deo valet. **Exemplum** de hoc habem⁹ de saul. de quo legim⁹. i. **Regū. xv.** Cū esses puulus in oculis tuis caput in tribubz fact⁹ es. Et ecōtrario cū magnus esset in oculis suis eiect⁹ est de regno suo. Sic similit̄ mō dū homo in se est magnus: de⁹ in eo quodāmodo est puus. cū rario modo oporteat esse. Oportet em̄ hōiē mēnuī vt deus in eo crescat. iuxta exemplum

penforis dñi. vt habet Job. iij. Illum oportet crescere: me autē minui. Quia ille q̄ se despiciat ppter deum: illū deus ap̄p̄ciat. ps. Cor̄ p̄tritu z humiliatū deus nō despiciet. **I**te iniquus est q̄ primū suū vult iudicare in quo nō habz iudiciū. z hoc est cōtra phibitōez dñi **H**abebat. vij. Nolite iudicare z nō iudicabimini. Maxime cū nesciat qua intentiōe fecit. z vtrū ex surreptōe vel ex delibera- tōe. vtrū ex ignorantia vel ex certa scia. vtrū a casu vel a pposito. vtrū ex vehe- mētia temprarōis Si em̄ talis sapiens esset: z peccata sua maiora peccatis alio- rū estimaret. cū melius agnoscat circum- stācias peccata sua aggrauātes q̄ circū stācias q̄ aggrauant peccata aliena vel alioz. **U**n̄ Bern̄. Qui pfecte seipm ex aminādo intelligit: nullius peccatū par existimat qd̄ nō sicut suū intelligit. Ho- minī q̄ se p̄fert alijs. z q̄ de se solo habet bonā opinionē. quādoq; ita accidit vt aman q̄ de se solo credebat q̄ a rege eēt honorāndus. cū tamē econtrario ex iussu regis erat suspēdēdus. **U**n̄ Hester. iij. Logitātī in corde suo Amā q̄ nullum alium rex nisi seipm veller honorare zc. **E**t subdit in fine capli. vij. Suspēsus est amā in patibulo qd̄ parauerat mar- dacheo. **H**ardochus vō quē aman suspēdere voluit rex honorare p̄cepit. vt ibidē legit̄. Sic ille q̄ aliū iudicat quan- doq; est p̄demnāndus. z q̄ ab eo iudica- tur ad regnū sublimāndus est. **E**t sic pa- tent iste q̄rtuor spēs supbie **D** Quō autē he q̄rtuor spēs supbie sint pccā mor- talia hoc fm̄ Hermānū de schilditz ta- li mō patere poterit. Qui se eleuat z ex- cellentiā appetit de non bonis q̄si de bo- nis: estimās se bonū eē qd̄ nō est: liquet q̄ peccat cōtra rectā rōem z cōtra veri- tatē. z p̄ cōsequens facit id qd̄ fm̄ gen^o suū est mortale. **E**t sicut eleuans se d̄ bo- nis dei q̄si de suis venit cōtra charitatē dei nec deo vult subesse. quod est de suo genere mortale. **I**dē patz de eo q̄ bona

habita: nō de mera gratia dei s̄ suis me- ritis accepta credit. **U**n̄ ex genere suo istas spēs oēs istius morus sunt pecca- ta mortalia. licet ppter puentōem rōnis et carentiā p̄sensus voluntatis possunt eē venialia. **I**n omī tamē hoīe istis moti- bus ex plena deliberatōe inherēte. non credo q̄ alicui dubiū sit quin sint valde graua peccata mortalia z multo maio- ra in his q̄ iā cam in habitū p̄tererūt q̄ sic delectabilr in his affectōibus ver- sari frequētius p̄sueuerūt: q̄ quasi iā ex p̄temptu z irreuerētia dei in seipsis solū gloriari didicerūt. **P**er qd̄ etiā patz fa- ciliter questio. **Q**uarta spēs est peccatū mortale ex suo genere: ex eo q̄ aliq̄s in se et nō in dño de bonis tā nō habitis q̄ habitis vult gloriari singularit̄ inuidēs alijs de talibus bonis.

De supbia exteriori. **E**

Supbia exterior in multis exer- cetur. z hoc multiplr̄ **P**rimo in supbo habitu q̄ pōt esse culpa- bilis ex q̄rtuor causis. **P**rima causa est p̄ciositas. sicut qñ hō excedit statum su- um in p̄ciositate vestitū. vt quādo rusti- cus vel ciuis vult habere tā p̄ciosas ve- stes q̄ quondā suffecisset militi. z miles sicut comes. comes sicut rex. z sic d̄ alijs **E**t sicut de vxoribus intelligit: hoc erit peccatū. **U**n̄ Greg^o. in omel. **H**ō qui dā erat diues. dicit. **S**ūt nōnulli q̄ cul- pam subtiliū p̄ciosariūq; vestitū nō putāt esse peccatū. qd̄ si culpa nō esset: nequa- q̄ sermo diuinus tam vigilāter exp̄me- ret. q̄ diues q̄ torq̄batur apud inferos purpura z bysso indut^o fuisset. talia em̄ p̄ciosa vestimēta nō q̄runt nisi ad inanē glam. s. vt quis honorabilior ceteris vi- deatur. **U**nde Greg^o. **Q** p̄ sola inanē gla vestimentū p̄ciosū q̄rif̄ ip̄a res testa- tur q̄ nemo vult ibi p̄ciosis vestib; indū- vbi ab alijs nō possit videri. **E**t notan- dū q̄ circa materiā vestitū multū defecit curiositas humana. **P**rimo em̄ fuit ma- teria vestis de pellib;. **U**n̄ Bern̄. iij. Fe

De peccato.

et deus ad eam et uxori sue tunicas pellice/ as. Dem pcessum est ad lanā q̄ leuior ē q̄ pellis. Tertio est processum ad corti/ ces herbarū sicut ad linuz. Quarto ad stercoza vermiū. s. ad sericum. Dem ad aurū et argentū et ad lapides p̄ciosos. q̄ p̄ciositas vestiū multū displicet deo In signū huius legit q̄ q̄ primitus int̄ r̄ho manos vtebat veste purpurea a fulmī/ ne est percussus. et sic subitanea morte ite/ rit in terrore et in exemplū sequētib. ne vnq̄ aliq̄s audeat se p̄tra deū superbe in p̄ciositas vestiū erigere. Et etiam ta/ lis p̄ciositas vestiū est reprehensibilis res/ pectū corpis humani quod est d̄ cinere et terra factū: et in terram et in cinerē re/ uertet. Un̄ Breg^o. in omel. Indignū est em̄ vili cineri fieri purpureū sacū Et Bern^o. de hoc in q̄dā tractatu de passi/ one dicit. Quid supbis terra et cinis. q̄d veste nitida gloriaris. subter te sternit̄ ti/ nea: et operimentū tuū erūt vermes. hec tua vestis erit. Itē illi q̄ se exteri^o ornāt p̄ciosis vestiū siles sunt sepulchris de/ albatis que exteri^o apparent hoībus p̄/ ciosa: intus sunt plena ossib. mortuorū. Un̄ Innocē. de vilitate p̄ditōis hu/ mane. Quid est hō p̄ciōse ornatus nisi sepulchrū foris dealbatū. intus aut̄ ple/ nū spurciā. hoc euidenter apper̄ in mea/ tib. nostri corpis. Un̄ Aug^o. in q̄dam sermone. O hō si p̄sideras q̄d pos q̄d p̄ aures: quid p̄ nares: ceterosq̄ meat^o egrediat̄: nunq̄ vilius sterq̄linium inue/ nisti. Cū sic nos hōs attēte cōsideram^o quid s̄m corpus sum^o: tūc merito de p̄/ ciositate vestiū erubescimus. Cōtra hoc Iohes bap. qui in vtero fuit sancti/ ficatus. et nunq̄ aliq̄d peccatū mortale cōmisit. habuit durā vestē et multū aspe/ ram. Un̄ Math. iij. Ipse iohes habe/ bat vestem de pilis cameloꝝ. vbi dicit glo. Seruus dei nō debz habere vestē ad decorē vel ad delectatōem. s̄ t̄m ad regendā nuditatē. Un̄ christus dicit in

euāgelio. vt habet Mat. xi. Qui mol/ libi induunt in domib. reguz sunt. Un̄ ex iā dictis apparet differētia inter suos christi et seruos hui^o seculi. q̄ serui hui^o seculi querūt in vestitu corpis delectatō/ nē et nitore et mollitiē Un̄ Bern^o. Mol/ lia indumēta mollitiē aīe demonstrant Nō em̄ curaret cultus corpis: nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutib. Sed serui xp̄i t̄m ad regendā nuditatē vestiū querūt. Un̄ ap̄ls. i. ad Timo. vi. Habētes alimēta et quib. tegamur his cōtenti sumus. immo seruis xp̄i cō/ perit asperitas vestiū ad domandū ip/ sam carnem. Un̄ ps. Ergo aut̄ cū mibi molesti eēt induebā me alciō. s. demo/ nes p̄ infestatiōem carnis. Un̄ Bern^o: sup cantica. Christ^o qui nō fallitur ele/ git quod carni molesti^o es. Ergo vili^o illud et etiā magis eligendū. Et quisq̄s aliud docet vel suadet: ab eo tanq̄ a se/ ductore est cauendū. Tertia causa ē ex/ tranēitas. q̄n scz aliquis vult habere ve/ stes extraneas vestiū alioꝝ dissimiles: Et talib. minat̄ dñs. vt habet Soph. i. Visitabo sup p̄ncipes et sup filios re/ gis. et sup oēs qui induiti sunt veste pere/ grina Vestis pegrina sunt isti varij mo/ di et noue adinuētōes vestiū que ab an/ tiquo nō fuerūt. Hoc patz illis qui an/ te viginti vel q̄draginta ānos vixerūt. vel sexaginta q̄ tales nouitates et vanti/ tates et incassiones nō viderūt q̄les iā vi/ dent. Et ve illis qui tales nouitates in/ uenerūt vel adhuc nitunt̄ inuenire. q̄ si cur ille laudabilis eēt qui nouam virtu/ tem et nouū modū laudabilem viuendū inueniret. q̄ p̄ hoc a deo et om̄ibus san/ ctis eius honoraret̄ in celo. Et cū h̄ p̄ri/ ceps esset om̄iū meritoꝝ illoꝝ q̄ eū imi/ tarēt: et gaudiū suum accidētale in celo augmentaret̄ p̄pter hoc a quolibet ho/ mine qui eū imitaret̄. Sic p̄ oppositum vitupabilis est ille qui nouū vitū inue/ nit vel adhuc inueniet. q̄ ex hoc iā dei graui^o p̄tra se cōditat. et reus erit oīm

peccatorum illorum qui est instant. Et si dā
nabit tunc pena sua accidentaliter augmē
tabitur ei a quolibet homine qui eū, imi
tatus fuerit in hoc vicio vsq; ad nouissi
mum diem. Sicut illi qui volunt habere
vestes diuersorum colorum resp̄hēbiles sūt
Lui⁹ rō p̄t esse. qz tales diuersi coloēs i
lana ouium non inueniunt naturaliter.
Si talium colorum dñs sic voluisset esse
lanam ouium: ip̄e potuisset de pingē ones
sicut de pinxit aues: et forte a p̄ncipio nō
fuit facta h̄mōi pictura absq; curiosita
ter culpa. Legitur de vna virgine quaz
remordebat conscia sua de hoc qz habe
bat vestes alterius coloris q̄ naturalis
Allegans se se qz ouis q̄ nunq̄ peccau
erat contenta fuisset naturali colore: ipsa
p̄o que multū peccauerat p̄ciosiore vte
ret colore. Et in veritate cum hō vestes
mendicet ab oue. Juxta illud verbum
Augusti. Quis mandatū euangelicum
implens de duab; tunicis dat vnaz nō
habenti. sufficere deberet homini men
dicanti color iste. qui sufficit oui elemo
synam largienti. Sup̄bus mendic⁹ est
cui non sufficit id quod sufficit illi a quo
medicat. **¶** Quarta cā est sup̄fluitas
Potest autē illa sup̄fluitas esse triplex.
¶ Prima est sup̄fluitas in illis q̄ volūt
habere diuersa parta vestitū. Et poti⁹ vo
lunt vestimenta a tinea comedi q̄ inde
p̄m in pauperib; indui. Unde Jaco.
vi. Agite nunc diuites plorantes. vlu
late in miseris que eueniunt vobis. di
uites vestre putrefacte sunt. et vestimenta
vra a tinea comesta sūt. Aliq̄ h̄nt torve
stūnetozū parta quot sunt dies in septia
na. et plā q̄nq; et p̄les paupes sunt q̄ su
stinent magna miseriam victu et vestitu.
¶ Berni. Clamant nudī. clamant fameli
ci et conquerunt nobis. fame et frigoē mi
serabiliter laborantib; quid serunt tor
mulatoria vel extensa in p̄ciis et plicata
in manicis. Quō tales diuites implēt
doctrinā ch̄i qui dicit in euāgelio Qui
habet duas tunicas de tynam non ha

henti. Cum tales habeant. v. vi. vii. viii.
octo tunicas. et nemini quicq; dāt. Sū
gnum est qz tales nō habeant verā cha
ritatem dei et p̄ximi. Unde. i. Joh. iij.
Qui habuerit sub az mūdi et videret fra
trem suum necessitate habere: et clausit
viscera sua ab eo. quō charitas dei ma
net in eo. Sc̄o mō cōsiderat sup̄fluitas
in illis qui volunt h̄re longas vestes
vt maiores videant. qd̄ vitium tā multuz
abundat in quibusdā viris q̄ pileos lō
gos deserunt in capitib;. calopedia i pe
dib;. et vestes longas per frāz trahunt.
sic volentes adh̄ere ad staturā suā cubi
tum vnū Cū x̄ps dicit in euā. vt habet
Matth. vi. Quis vestiz cogitās p̄t ad
h̄ere ad staturam suā cubitum vnū Itē
eodē vitio laborāt dñe q̄ lōgas caudas
trahūt p̄ciosis vestib; terzā induētes p̄
se. et denuditate in pauperib; ch̄i non
curātes. Cauda pulices colligūt: et pul
uerē hoibus mouēt. ch̄istū vero quem
in tot pauperib; conspiciūt nuduz non
operiūt. Vultum est etiam resp̄hēsi
le qz caude assumūtur cū natura hoib;
caudā negauit. Sed miseri hoies eam
sibi assumūt. et in h̄ p̄tra ordinatōez cre
atoris faciunt qui eos sine cauda crea
uit. Quā si placuisset et vtile hoī fuisset
eundē hoiez cū magna cauda creāe pos
tuisset. sicut vulpem. leonē. et cetera aīa
lia. Tūc dū est talib; ne diabol⁹ in cau
dis q̄scat. Vñ legit de qdā sc̄to qz ip̄se
quēdā diabolū ridere vidit: et q̄siuit ab
eo q̄re rideret. Qui dixit ei. Vidi socū
meū eq̄tantē sup̄ veste cuiusdā m̄keris.
q̄ dū traheret caudā: socū meū cecidit in
lutū: et inde risi. Tertio mō sup̄fluitas ē
i illis qui volūt habere capucia magna
et lata de q̄tuor vel sex vlnis. et manicas
longas in tunicis vsq; ad terrā depen
dētes. et incisiones mltas et lōgas taz in
capucis q̄ in tunicis q̄ oib; ē magna
et inutilis sup̄fluitas. **¶** Quis sup̄flui
tas nō est ad honorē dei. nec etiā p̄dest
ip̄si homini nec corpi: qd̄ exinde aggra

De peccato

uat. nec aie q̄ ex iude maculat ⁊ deturpa
 tus. De quibz tñ oibz superflue expēsis
 siue in seipis. siue in filiis siue in suis vxo
 ribz districtā rōem reddituri sūt i die no
 uissimo. S; diceret q̄re tñ tales sic in
 utilit̄ expendūt talia bona in tali inuti
 li supfluitate. Rñdeo: vt honorabilio
 res ⁊ nobiliores estimēt ⁊ ab alijs ho
 norent. Tñ Innocēt⁹ d̄ vilitate ⁊ ditō
 nis hūane. Supb; aūcvt magnific⁹ vi
 deat. satagivestiri duplicibz. induit mol
 libz. p̄ciosis ornari. Tñ sciendū q̄ nobi
 litas talū hoīm assimilatur nobilitati ca
 nū. Verbi grā. Iste canis nobil̄ noīat
 q̄ hz lōgos crines ⁊ lōgas aures. Sicut
 mili mō tales volūt h̄re lōgas vl̄ mltas
 incisōes i capitijs. ⁊ lōgas manicas in
 tunicis vt nobiles videātur Contra q̄s
 dicit metrista. x. Nobil̄ ē ille quē nobi
 litat suauit̄. Et vt p̄ terea plus hono
 rent. Cōtra q̄s d̄t aris. 3. ethi. Honor ē
 p̄mū virtutis. Et h̄z eū d̄e aris. Virtu
 osus solus est honorād⁹. Tñ d̄t i. 4.
 eth. Scdm̄ vitatē sol⁹ bon⁹ ē honoran
 dus hec quatuor iā dicta faciūt habitū
 reph̄sibile. **S** Supbia capitis et
 etiā criniū ⁊ maxie i mlieribz ⁊ etiā i viris
 mltū displicet dō. P̄rio p̄t magnā in
 gratitudiez. scz qñ volūt h̄re i loco illo cri
 nes ad p̄tumeliā dei. vbi d̄s p̄ amoē eo
 rū portauit spineā coronā. Itē n̄ solū ē
 ibi inq̄ritudo magna. h̄ etiā p̄tēpt⁹ dei
 valde em̄ deū p̄tēnūt q̄ capillos dō p̄po
 nūt. cū capilli videāt eē supfluitates ho
 mis sic ⁊ yngues S; heu p̄les mlieres
 faciūt crines suos deū suū. qz h̄ ab hoīe
 colit qd̄ p̄ ceteris diligit. qz p̄les muliēs
 maiorē sollicitudinē h̄nt d̄ crinibz suis:
 q̄ de dō. ⁊ de his q̄ p̄tinet ad salutē p̄
 priaz: sicut in ill̄ apparet q̄ h̄nt crines nī
 gros volūt h̄re gilfos. dū h̄nt crines pla
 nos: volūt h̄re crispōs: Et sic nō fecit il
 la brā peccatrix post p̄uersionē ad deū.
 sicut h̄z Luc. 7. Que capillis capiti⁹ sus
 tergebat pedes dñi. In quo apparet q̄
 nō int̄tū amabat eos qñtū amāt dñe

nostre iam in mūdoviuētes Itē p̄t mlt
 triplex malum. qd̄ inde puenit cum tam
 eis q̄ eoz p̄ximis d̄ facili malū p̄ouent
 at ex pulchritudine criniū. Crines enim
 mulieris sunt sicut quidam laquei qui
 bus fatui capiuntur. Unde legitur Iu
 dith. 16. q̄ ip̄a colligauit cinnos suos
 ad capiendum Holofernē Cinni di
 cuntur capilli depēdentes a capite mlie
 ris Sicut ei pueri laq̄os faciūt de pilis
 caude eq̄ne ad captēdas aues: sic diabo
 lus faciūt de pilis mulieris ad captēdos
 viros. Hoc perpēdere debent mlieres
 ille que discoopertis capiti⁹ incedūt vl̄
 etiā sic chorizant. Vel etiā ille mulieres
 q̄ breuia pepla h̄nt: vt retro capilli ap
 pareāt cū q̄b heu diabolus mltas ani
 mas illaqueat. Itē etiā mulieribz no
 cet pulchritudo criniū. Accidit em̄ eis
 qñq̄ sicut legit absolōn accidisse de ml
 titudine ⁊ pulchritudine crinium eius.
Quid ar̄ ei acaderit legit secūdo regum
 i 8. scz q̄ caput ei⁹ quercui adh̄sit. sic et
 illo suspēso inter celum ⁊ terrā mul⁹ cui
 insidebat pertransijt. ⁊ veniens ioab in
 fixit tres lanceas in cor ip̄ius. Sic pul
 chritudini criniū adh̄eret fatua mlier
 qñ alicui viro luxurioso adh̄eret: qui per
 quercū designat. Quercū em̄ fruct⁹ dei
 fert: quibz porci pascunt. ⁊ luxuriosi ope
 ra faciunt. quibus infernales porci dele
 ctant. Et veniens diabolus infigit tres
 lanceas in cor mulieris. Prima lancea vi
 rium supbie est. Secunda vicium male
 concupiscentie quo ad p̄imum. Ter
 tia est offensio diuina. ⁊ pena que debet
 eis in futuro. Item alique mulieres ali
 enos crines imponūt capiti suo. ⁊ h̄ ma
 gna est p̄uersitas quia volunt illud fa
 cere ad contumeliā dei: ⁊ damnum ani
 marum suarum. quod nullo modo fa
 cerent p̄pter honorem dei: ⁊ salutē pro
 priam. Si iungeretur alicui mulieri p̄
 penitentia q̄ haberet per noctem vnaz
 manum alicuius mulieris mortue: nul
 lo modo vellet hoc facere. dicitz enim se

pre terrore amentem fieri. crines aut mulieris mortue vult habere ad caput suum in contumeliam dei. nec terretur inde Et quandoque etiam crines talium mulierum sic appositum nudantur in presenti in confusionem ipsarum. Unde accidit parisi quidam generali processione que quedam symea cuidam domie peplum cum alientis crinibus quos defererebat coram toto populo abstulit. et turpiter depilata ad modum cornicule depositis alienis plumis nuda remansit. Et iusto dei iudicio hoc accidit. Unde dicitur Esai. 3. Decalua bit dominus verticem filiarum syon. Et Esa. xxxij. Ne qui predaris: nonne et tu predaberis deperdata fuerat domina illa mulierem mortuam crinibus. ideo merito symea eam depredauit. quia eadem mensura remetebatur ei. **H** **S**u pbia que exercet a mulieribus in peplis multum displicet deo. quia peplum mulieribus debet esse materia humilitatis Unde sciendum quod propter tres causas mulier debet habere velamen super caput. Prima ut in hoc ostendat quod priuatio in ea et ab ea incipit scilicet ab eua. que est mater omnium viuentium. Et ideo mulieres potius deferunt velamen quam viri. et precipue postquam a viris cognite sunt. Unde ecci. 25. A muliere factum est initium peccati. et per illam omnes morimur. Secundo mulier deferret velamen super caput suum: ut ostendat quod superiorior habet. scilicet virum suum. Quia secundum apostolum. i. ad Cor. xi. Non est vir creatus propter mulierem: sed mulier propter virum suum. Unde Arist. i. poli. dicitur **V**asculum naturaliter dignior est femina. Ergo ad hoc mulier habet velamen: ut se ream cognoscat subditam Unde ambro. Ideo mulier velamen debet habere ut scilicet ostendat subiecta viro. et quia per eam peccatio incepit. Tertio propter angelos mulier debet habere velamen super caput. Bern. In quis diuersorio. i. quis angulo reuerentiam exhibet angulo tuo nec audeas illo parte quod me parte non audeas. Unde in quibusdam terris talis honestas et pudicitia est mulierum que vix audeant coram propriis maritis discooperitis capitibus apparere. sed etiam in quibusdam terris heu oppositum inuenitur. vbi mulieres maritare non solum coram propriis discooperite apparent: sed etiam coram omnino populo discooperitis capitibus chorizont. quod indecens est maxime in mulieribus que sunt cognite a viris. sed virginibus. quia heu enim de tribus signis peccatis. per que peccatis cognoscuntur. scilicet discooperitis capitibus incedere. ut patet in pluribus terris et regionibus. vbi talis modus seruatur inter virgines. **Q**ueritur de illis que facies suas colorant vtrum peccent mortaliter. Respondetur sic. Et hoc tripliciter contingit. Primo modo si hoc faciunt propter deceptioem. primoque scilicet que alluciant eos ad concupiscentias illicitas. Unde aug. Non solum appetere: sed etiam appetere vellemus criminis est. Unde heu plures tales reperuntur que quibus non solum concupiscere alios: volunt tamen concupiscere ab alijs. et propterea facies suas ornant et colorant. quod tamen criminis est. Secundo modo hoc faciunt in contemptum sui creatoris. Quamquam tales sic facies suas colorantes offendant deum potest apparere ex hoc quod valde videmus offendit peritos artifices quam aliquis presumit aliquid meliorare in operibus eorum. Sic etiam est dicendum de deo creatore omnium creaturarum Unde ambro. in hexameron. Deles naturam dei. si vultu naturali colore obnubilas: et exquisito robore profundas. Item tales similes erunt lucifero. quia volunt pulchriores esse quam deus operis eos creauit. quod tamen omnino potest sua potuisset eos ita pulchros creasse. sicut solem in splendore suo: si sibi placuisset: et eis vtile fuisset Et dum tales volunt habere exterius facies pulchras: interius sumunt facies diabolicas. contra illud. Ecclesia. iij. Non accipias faciem aduersus faciem tuam. Tertio propter nimiam colorando facies suas. quia secundum aug. Hoc ab homine colitur quod preceperat diligere In

stas et pudicitia est mulierum que vix audeant coram propriis maritis discooperitis capitibus apparere. sed etiam in quibusdam terris heu oppositum inuenitur. vbi mulieres maritare non solum coram propriis discooperite apparent: sed etiam coram omnino populo discooperitis capitibus chorizont. quod indecens est maxime in mulieribus que sunt cognite a viris. sed virginibus. quia heu enim de tribus signis peccatis. per que peccatis cognoscuntur. scilicet discooperitis capitibus incedere. ut patet in pluribus terris et regionibus. vbi talis modus seruatur inter virgines. **Q**ueritur de illis que facies suas colorant vtrum peccent mortaliter. Respondetur sic. Et hoc tripliciter contingit. Primo modo si hoc faciunt propter deceptioem. primoque scilicet que alluciant eos ad concupiscentias illicitas. Unde aug. Non solum appetere: sed etiam appetere vellemus criminis est. Unde heu plures tales reperuntur que quibus non solum concupiscere alios: volunt tamen concupiscere ab alijs. et propterea facies suas ornant et colorant. quod tamen criminis est. Secundo modo hoc faciunt in contemptum sui creatoris. Quamquam tales sic facies suas colorantes offendant deum potest apparere ex hoc quod valde videmus offendit peritos artifices quam aliquis presumit aliquid meliorare in operibus eorum. Sic etiam est dicendum de deo creatore omnium creaturarum Unde ambro. in hexameron. Deles naturam dei. si vultu naturali colore obnubilas: et exquisito robore profundas. Item tales similes erunt lucifero. quia volunt pulchriores esse quam deus operis eos creauit. quod tamen omnino potest sua potuisset eos ita pulchros creasse. sicut solem in splendore suo: si sibi placuisset: et eis vtile fuisset Et dum tales volunt habere exterius facies pulchras: interius sumunt facies diabolicas. contra illud. Ecclesia. iij. Non accipias faciem aduersus faciem tuam. Tertio propter nimiam colorando facies suas. quia secundum aug. Hoc ab homine colitur quod preceperat diligere In

De peccato

gnū huius tales frequētius facies suas in speculis cōsiderāt an aliqua macula sit in eis. z si paruā maculā dephenderint in se: statim lauāt z abstergunt eam. Et aīaz coīquinatā multis vicijis nō cōsiderāt: nec eā mūdare z lauare student. Et hoc ideo fit qz plus diligūt pulchritudinē faciei q̄ anime. S; dñs minatur talib; se sic coloratib; q̄ in futuro denigrabūtur. Juxta illud Joel. ij. Omnes vultus redigent in ollam: nunq̄ aliqua olla nec caldare aliqd̄ sic denigrabitur sicut facies talium denigrabūtur si sic morient. Un̄ etiā Bern̄. In quo at mēbro creator magis offendit: i eo peccator grauius torquebit. **R** Supbia q̄ exerceat in cingul; z corrigijs sericeis deauratis vel deargentatis ē multū reprehensibil. Primo: qz supbia talūz corrigiarū in loco humilitatōis est. Un̄ Hi. chee. vi. Humiliatio tua in medio tui. Unde sicut supbia in paupere amplius displicet dō q̄ in diuite. qz paup̄ habet materiā humilitatis z quoddā rephēsium uum supbie. sic plus displicet deo superbia circa ventrē. vbi tāta materiā humilitatis ē q̄ displiceat in alia parte hoīs. Un̄ Bern̄. sup. Dissus ē. Nā magnū est eē humilem in abiectioe. magna p̄sus z rarā virtus humilitas honorata. Idē. Humilitas beate marie v̄gis oēs humiliatōe parue creature superauit qz maiorē materiā supbiendi habuit cū fuit mater dei. Sic supbia ventris supbia aliorū mēbroz supat cū maiorē materiā humilitatis habeat. Itē cū saccus bono frumētō plenus cōpetent ligat⁹ est cū funeym; obulū: non modica fatuitas est ad ligandū saccū plenū immūdiācia querere corrigiā sericā deauratā vel deargentatā. Et cū ad ligandū vas a vīna p̄ciosa cōtinētia circuli lignei sufficiāt. patet qz multū piculosum est circulos deauratos q̄rere ad ligandū vas a v̄tris. qd̄ abominatōez immūdiācia plenū ē. Itēz potest ostendī magna fatuitas hoīm oz

natiū se p̄ciosis corrigijs. qz corrigie ille chare cōstāt eis. z n̄ p̄sūt: nec aīe nec cor porū: imo deus in eis offendit p̄xim⁹. Itē dicitur ipsi etiā hoīes ex p̄derositate grauantur: ergo illa tria sequentia cogitare deberem⁹. maxie tales supbi qui se cingūt talib; cingulis deargentat⁹ vel deauratis. Primo quō christus p̄ eis cūz funib; stricte a iudeis ligatus fuit quando in monte oliueti captus fuit. Et quādo ad colūnā ligat⁹ z flagellatus fuit. z hoc ideo sustinuit vt hoīes a peccatorū vinculis solueret. Scdm̄ qz seipos cōuerso vinculis peccatorū ligat. cū se sic superbe cingūt. z se diabolo tradit sic ligatos. Un̄ dicē p̄nt illud ps̄. Funes peccatorū circūplexi sunt me. Un̄ aug⁹. de verb; dñi. Peccatū peccato addit. funē necit cū quo liget. Tertio quō eoz manus z pedes in futuro ligent cū in tenebras exteriores a iusticia dei p̄scentur. **R** Supbia q̄ exerceat in sotularib; etiā valde rephēsibilis est. Primo qz fatuitas magna videt eē querere pulchritudinem i calceis. cū ad hoc calcei seu sotulares inuēri sunt. vt ipi inq̄nent. z per eos pedes ab iniquatione seruent. Sicut nec in radicibus arborū neqz in fundamentis domoz pulchritudo solet requiri. Sic nec in sotularib; deberet requiri pulchritudo. Secūdo. qz magna ingratitude est velle deferre supbiā i pedibus ipiūs hoīs dum christus p̄ amore eius perforari voluit pedibus suis. Tercio quia supbia maxime in sotularib; rostratis diabolica videtur esse adinuetio cū non inueniatur aliqd̄ simile in rerū natura: nullū aīal est qd̄ i pede rostrat⁹ hēat z si aliq̄ habeat i capite. Hoīes p̄o qui nusq̄ rostrum deberent habere volunt habere in pedibus. Similit z strictura in sotularibus est magne fatuitatis tum quia deus offenditur in hoc. tū quia ipi pedes ab hoc comprimunt et torquentur. Multi sunt qui non recipere pro penitētia talem stricturam pe

dum in calceis et crurum in caligis si cō-
fessor eorum eis hoc vellet iniungere. vt
hoc sustinerent pro peccatis suis: et pro
pter deum. quod tamen ipsi libenter et
letanter sustinent pro diabolo. Et ergo
pedes et manus talium in futuro ligabū-
tur. cum in tenebras exteriores projiciē-
tur. vbi suffragiis omnium bonorum homi-
num in terris et sanctorum in celis priua-
buntur. Quia in inferno nulla est redem-
ptio. Unde exemplum legitur in tractatu
de septemplici amore magistri Hum-
berti. quod quidam sacerdos pro matre sua
mortua multum se affligebat frequenter
pro ea celebrando etiam orando. Quis quod
dam die celebraret pro ea: et desideraret
aliquid scire de statu eius vidit eam in spora
iuxta altare ibidem a duobus demonibus
detentam et ligatam. Videbantur autem
de capite eius prominere serpentes ig-
nei tanquam capilli. et bufo super pectus ei-
us circumcingens anterioribus pedibus
collum eius. et igneas flammis in faci-
em eius spumans. et in manibus et in pe-
dibus catene ignee quibus ligata erat.
Et tunc dictum est ei. quod inutiliter oraret
quia damnata esset. ideo quia mortua
erat impenitens. hec autem patiebatur
pro ornatu capitis et crinum et colorate
faciei. et propter denudationem pectoris et
mamillarum. et propter ornatum pedum in
solaribus. et manuum in annulis et hu-
iusmodi vanitatibus et choreis. quibus
vitam suam duxerat. Unde dicitur de
talibus pomposis Matthei. 22. Liga-
tis manibus et pedibus projicite eos in te-
nebras exteriores.

**De damnis que
confert superbis
ornatus.**

Superbus ornatus mulierum no-
cet multis. **P**rimo quod quilibet
libet mulier superba pompose or-
nata peccat contra seipsum. quod decorum ani-
me sue deturpat. et seipsum in anima mortifi-
cat. Hodo malus homo est ille qui se corpo-
raliter occidit. quod tunc qui se torali in anima
et in corpore occidit. Aug. Hods corpo-
ris necessaria est: mors anime voluntaria. Unde
corpus mulieris peccatricis est sepulchrum
anime mortue. Et ille qui se exterius ornant
siles sunt sepulchris dealbati: qui exteri-
us hominibus apparent speciosa: intus vero ple-
na sunt ossibus mortuorum. Unde dicit Christus
in euangelio Matthei. xxxij. Ne vos sicut
pharisei hypocrite qui siles estis se-
pulchris dealbatis: qui a foris apparent
hominibus speciosa: intus vero plena sunt
ossibus mortuorum et omni spurcicia. Insu-
per aufert ei remissionem peccatorum et orationem
quod facit in ecclesia. non enim deus exaudit
orationem quam facit mulier ita superbe ince-
dens et ornata. Unde super illud. i. ad Ti-
moth. ij. Non in tortis crinibus: de glo-
ria superbus habitus non impetrat. Hiero-
nimo in epistola. Quia fiducia erigis ad celum vul-
tum quem cognitor non cognoscit: potius
est eis humiliter esse in domo quam superbe
esse in ecclesia. Si aliquis mulier esset que in
nullam ecclesiam iret in solemnitatibus: ipsa re-
putaret habere vitam hereticam. quod ergo
de ea que facit quod deterius est. Quomodo ta-
lis mulier remissionem peccatorum suorum con-
sequetur que in ecclesia dei offendit vbi pla-
care debuit. **S**ecundo talis mulier pec-
cat contra deum. Primo quod filios dei occi-
dit pro quibus ipse mortuus est. Et hoc fit
totiens quoties aliquis bonum hominem
ad peccandum inducit vt eam illicite concu-
piscat. Hodo cum quis alicui patri carna-
li occidit filium suum grauer offendit. quod
tunc deus qui plus diligit filios suos quam pa-
ter carnalis. Secundo quia sanguinem ipsius
denuo effundit. quod sicut de corpore hu-
mano sano non potest abscondi membrum
sanum sine effusione sanguinis: sic bonum

De peccato

homo in gratia existens nō p̄t abscondi per peccm mortale a corpore mystico ipsius christi sine mystica effusione sanguinis christi. Unde Bern. in sermone Non tibi videtur grauiorē ab eo christo sustinere persecutiōem qui suggestiōe maligna exemplo pernicioso. scandali occasione ab eo peruertit animas quas redemit q̄ a iudeo qui sanguinē illius fudit. Tertio templum eius spūale incendit. quilibet enim fidelis templum est ope spiritus sancti in baptismo dedicatus. sicut dicit glo. sup illud. 1. Cor. 3. Templum dei sanctum est. quod est vos. Qui materialiter templum incendit malus ē: et reputatur. incendiarius nominatur. et ad papam post denunciatiōem p̄ absolutiōne mittit. quid tunc qui spūale tēplum eius incendit qd̄ plus oibz tēplis materialibz diligit. quia illud in suo sanguine cōsecrauit. Ex quo patet q̄ntū deum offendit qui h̄mōi tēplū incendit. Unde ps. Incenderunt igni sanctuarium tuū. etc. Tertio talis mulier nocet angelis. Primo quia puat eos et erit beatam virginem et oēs sanctos gaudio quod habuerunt in cōuersione illius peccatoris. Unde Luce. 15. dicit. Gaudium est angelis dei sup vno peccatore penitentiam agente. Bern. super cantica Gaudent angeli in p̄uersione peccatorum salutem hoīm sitientes. lachryme penitentium s̄z vinū angelorū. Ex quo manifeste elicit. q̄ sicut letati s̄z in p̄uersione illius peccatoris: sic econuerso tristatur cum ad peccatum reuertit. Unde Ambrosius. An non angelos ingemiscē credimus: cum hō penitēs ad peccm reuertitur. ideo dicit. 1. Cor. xi. Mulier debet h̄re velamen super caput suum propter angelos s̄z ne offēdat anglos occidēdo bonos homines quos sp̄i custodiunt. Item quia seruitiū illi hōi exhibitum ab ip̄is angelis euacuatur. de q̄ scriptio dicit ps. Angelis suis deus mā. dāuit de te. Item quia ruina ipsorum

reparari debuit p̄ talem hōiē p̄uersus a peccatis. quā reparatiōem illa mulier impedit q̄ illū ad peccandū inducit. Ex q̄bus patet q̄ talis mulier grauit̄ offendit angelos. Quarto talis mulier peccat p̄tra p̄imos. qz est interfectrix fratrum suorum cū hōiē quēcumqz p̄ ornatū suum ad peccandū inducit. qz oīes sumus fratres. qz oēs habemus vnu patrē et vnā matrē. s. deū et mariā. adam et euā. vnā fidem. vnu baptisma. vnā patriā et hereditatē. s. celū. et deus req̄ret illas aīas a tali muliere in iudicio: et aīa ei⁹ erit p̄ aiabus illis. qz s̄m leges. q̄ occasionem damni dat: dānum dedisse videt. Unde dicit Exo. xxi. Si q̄s aperuerit cisternam et foderit et non operuerit eā: si ceciderit bos vel asinus in eā reddet dñs cisternę p̄ciū iumentū. Ubi dicit glo. Cisterna aperit q̄n mulier ornat: in eā nō operat bos vel asinus cadit q̄n occasione pulchritudinis quā mulier incaute ostendit alii q̄s perit. Et in hoc casu aīa pereūtis de manu mulieris req̄retur. Quinto diabolus placet talis mulier. qz diabolus virtutali muliere tanq̄s gladius ad occidendum filios dei. Unde Hier. Gladius igneus est sp̄s et pulchritudo mulieris. multū em potēs est ad exurendū cor humanū. vñ Prouer. v. dicit. Acuta q̄si gladius biceps Biceps autē gladius p̄ dicitur pulchritudo ista. qz mulierē in qua ē ledit p̄ sup̄biam: et ipsos aspiciētes p̄ luxuriam. Item p̄ dicit gladius biceps. qz quāz corp̄ et anime est occasio mortis. Item diabolus virtutali muliere tanq̄s rethi. vñ Eccl. vii. Inueni mulierē morte amariorē. qz mors naturalis sepat aīam a corpore. sed mulier ornata sepat animā a deo que est mors eterna. Sed p̄ subditur ibidē. Que laqueus venatorū est id est demonū: cū quo laqueo capiūt homines. ergo mulier ornata plena est laqueus a planta pedis vsqz ad verticē capitis. Unde exemplū narrat Lefarius. q̄ sacerdos quidam vidit quādam mulierem

varijs vestibus tectam. in cuius vestimē-
torum cauda quā post se traherat lon-
gissimam vidit multitudinē demonum
q̄ erant nigri vt ethiopes. pui vt glires
ore cachinantes: manibus plaudētes.
et sicut pisces in sagena inclusi saltātes.
Cōspexit hec sacerdos: eāq̄ stare iussit.
p̄lm̄ aduocauit. et demones ne fugerēt
adurauit. et vt p̄ls hoc videre posset p̄-
cibus obtinuit. Vidensq̄ mulier p̄ter
vestimentoꝝ sup̄biam se sic a demonibꝝ
delusam et derisui habitā: domū rediēs
vestimēta mutauit. et tā ip̄i q̄ alijs hec
visio facta est occasio humilitatis.

Superbꝝ ornatus quādo
est peccatū mortale.

Rnatus muliez filꝝ et viroꝝ
potest esse mortale peccatum tri-
pliciter. Primo p̄ter intentio-
nē. quedā em̄ ornant se vt ab alijs viris
p̄cupiscātur q̄ a viris suis. qd̄ cōstat eē
mortale peccatū: licet nō habeant volūta-
tem consentiendi illis q̄ eas concupiscūt
Quia s̄m̄ Aug⁹. nō solum appetere sed
etiam appeti velle criminofum est. Vñ
Chrus. in libro de p̄punctōe. Si muli-
er se decorauerit et ad se visus hoim̄ pro-
uocauerit: extremam vindictam sustine-
bit. Alie vero dicūt sicut ille mulieres q̄
sunt in matrimonio p̄stiture q̄ iam se or-
nant vt viris suis placeāt et sic custodiāt
se ab alijs mulieribꝝ. h̄ mēta est iniqui-
tas sibi. hoc patz qz multe mulieres or-
nant se potius qm̄ p̄deunt in publicum
q̄ quādo sunt cum viris suis in domibꝝ
suis. Item quādo viri sunt in remotis
p̄tibus. et vxores talium dicūt q̄ ornāt
se p̄ter maritos p̄ptos ad p̄placendū
eis. sed deus qui cognoscit corda homi-
nuz scit an sic sit: qui nullo modo decipit̄
Sed sciendū est s̄m̄ sanctū Tho. secun-
da secūde. q. clx. q̄ mulier in matrimo-
nio constituta licite potest operam dare
q̄ viro suo placeat ne p̄ eius contēptum
in adulterium labatur Vñde dicitur. i.
ad Lhoim̄th. vij. Mulier que nupta ē

cogitat que mūdi sunt quō placeat viro
suo Et ideo si mulier coniugata ad hoc
se ornat vt viro suo placeat hoc pōt fie-
ri absq̄ peccato. sic tamen qnō p̄pter
cōsuetudinē aliarū mulierū cū q̄bus cō-
uersatur. nec etiam ex affectu inordina-
to p̄cedat talis ornatus. h̄ cum modera-
tōe fieri debet. S3 mulieres q̄ viros nō
habent nec habere intendūt nō p̄nt abs-
q̄ peccato appetere cōplacere viroꝝ as-
pectibus ad cōcupiscendum. qz hoc est
eis dare incensū peccandi Et si q̄dem
hac intentōe se ornāt vt alios p̄uocēt
mortaliter peccant. Si aut̄ ex q̄dam le-
uitate seu etiam vanitate p̄ter quādaꝝ
iactātiā nec semp̄ est peccatum morta-
le h̄ quādoq̄ veniale. Et eadem rō est
q̄ntum ad hoc de viris. hec ille. **S**e-
cundo cum se ornant ex sup̄bia scz extol-
lendo se super alios hoies et contēndo
alios q̄ nō habēt talē ornātū vestitū. vñ
Innocen. de vilitate p̄ditōis humane.
Sup̄bus aut̄ vt magnificus videat̄ sa-
ragit vestiri duplicibꝝ indui mollibꝝ pre-
ciosis ornari. Hoc patz quia heu multi
homines ex sup̄bia se ornāt vt excedāt
alios in pulchritudine. vel saltem nō ex-
cedant̄ ab alijs. vel ex amore vane lau-
dis et vane glorie. vt dicat̄ q̄ ip̄i sint pul-
chri et honorabiles. Nō est verisimile q̄
tales homines charitatem dei et proxi-
mi et p̄prie salutis habeant. quia ver-
ba vane glorie chariora habent q̄ fra-
tres suos. q̄ deum. q̄ propriam salutē
q̄ etiam eternam gloriā. Tales em̄
multū contēnūt eternam gloriā qui cū
p̄ponūt laudem et gl̄am hominū. **L**ha-
rius em̄ habent vt pulchri dicant̄ q̄ vt
cōsequantur regnū eternum. qz Luce
xiij. d̄. Om̄s q̄ se exaltat humiliabit̄.
et ois qui se humiliat exaltabit̄ **T**er-
tio p̄ter nimitiam complacētiaz et amo-
rem et sollicitudinē quam habent ad or-
natum et pulchritudinē corpis. **T**an-
tus em̄ p̄t esse amor ille et tāta p̄placētia
q̄ erit peccatū mortale et quasi ydolatrias

De peccato.

vt qñ amor ille amorē dei supat. hoc em̄ ab hoīe colit qđ pre ceteris diligit. Hoc bñ p̄z in illis qđ oēm sollicitudinē apponūt quō corpus ornare possint. z sic tempus suū consumūt. Vñ Chrīf. in libro de p̄punctōe cordis. Nos t̄ps vite nostre p̄sumimus expoliātes dñam id est animā diuersis p̄tutibus z adornātes ancillaz. s. corpus varijs ornatib. Vñ etiā dicit Aug⁹ de verbis apli sermone p̄lij. Corpis hui⁹. i. exterioris hoīs ornāmēta quāto amplius appetunt tāto erūt maīora hoīs interioris detrimenta quāto aut minus appetuntur exteriora hoīs ornāmēta: tanto magis pulchris morib⁹ homo interior adornat. Ergo postponēda est nimia cōplacētia vestitū qz p̄pter hanc solā posset hō damnari. Vñ exemplū scribit Humbert⁹ de septuplici timore. qđ fuit qdam nobilis domina in frācia qđ reputata fuit sancta in diebus suis cū adhuc viueret. Que cū semel eēt rapta vidit quādam magnaz comitissam que fuit ei familiaris. Et cū aiām eius demones traherent ad infernū: ip̄a eiulādo clamabat: heu me miseram quia satis casta fui z abstinēs z elemosynaria: nec p̄ alia re damnoz nisi p̄ ornatu vario quez nimium dilexi et in qđ mibūp̄i nimis cōplacui: z sic cuz tali ornatu corporis mei p̄ximis meis occasio malarū z cupiditatarū fui. z sepius monita tam in sermonib⁹ q̄ in cōfessionib⁹ meis nō cessauī. Quia p̄pter nobilitatē reputabā mihi talia licē. z sic disparuit.

Quinqz debent cohibere supbum ornatum.

Rnatū corpis debent cohibere illa quinqz. Prīmū dei ordinatio que vult vt in p̄nti tpe intendatur reformatio aiarum. qz ad hoc specialiter fuit p̄mus aduentus filij dei in mundū. In futuro vero vult vt fiat reformatio corpis. z ad hoc erit scōs aduentus. Tūc em̄ resurgent corpa scōrū et glām suā habebūt qđ hīc sine glā fuerunt.

sed illa corpa que h̄ sup befuerūt ornata: a xpo nō ornabunt. Bern. Cum dñs ad iudiciū venerit nō reformabit nē si qđ humilitatis z abiectōis inuenerit. Vñ apls ad Philip. iij. Saluatorem expectamus qđ reformabit corp⁹ humilitatis nostre. **S**cōm est qđ ornat⁹ iste tunc deficiet quando magis est necessarius: hoc est in morte hoīs cū deo debeat homo p̄ntari z angelis ei⁹ cū itur⁹ sit ad glām celestis regni Vñ Esa. iij. In die ista auferet dñs ornāmēta calceamētorū z ānulos aureos z lunulas z torq̄s et monilia z armillas z mitras. Armillas vocat glosa ornāmēta brachioz. nec solum deficiet ornat⁹ glē: s̄ etiā commutabitur in ignominia Et qđ plus habuit de gloria: plus habebit tunc de ignominia. vñ **O**zee. iij. Glām eoz in ignominia cōmutabo Et **E**saie. iij. Erit p̄ suauī odore fetor: z p̄ zona funicul⁹: p̄ crispanti crine caluiciū. p̄ fascia pectorali ciliū. **T**ertū est vanitas ipsi pulchritudinis. de qua pulchritudine legit **P**rouer. vi. Fallax glā z vana ē pulchritudo: mulier timens deū ip̄a laudabitur. **V**ana d̄r pulchritudo qz cito vadit in nihilū: p̄pter qđ flozi comparat. In **E**saia em̄ legit. om̄s caro senes. z oīs glā eius tanq̄ flos agrī. **L**icet flores sint magne pulchritudinis: tamē satis parū amat pulchritudo illa. **R**atio qz cito p̄transit. **S**ic parum amāda eēt pulchritudo corpis. qz cito amittitur ad minus in morte. **Q**uartum est qđ ip̄a pulchritudo talis frequenter maledicta ē Vñ **J**ob. v. Glidi stultū firma radice. et maledixi pulchritudini ei⁹ statim **M**aledicta est pulchritudo hoīs illius qđ p̄pter pulchritudinē suam damnabit. **E**xpediisset em̄ hoī illi qđ fuisset leprosus vel naso vel aurib⁹ mutilatus q̄ eēt pulcher hīc. **Q**uintū est qđ pulchritudo illius valde nocua est. qz nocet sibi ip̄i. nocet p̄ximis: deo z angelis. hoc patet an̄ sup eodē ca. **D**. Et hec dicta s̄z de sup

pbia interiori z exteriori in gñali.
De filiabus superbie. z pmo
 de iactantia.
 Iactantia detestanda est. Pmo
 qz iactans se de bonis: gr̄az dei
 effunder. z opera bona perdet.
 Unde de. i. dicitur Eccl. 20. Gratie autē fa-
 tuorum effundent. De scdo dicitur. Da-
 ximus in f̄mone quodā. Non possum⁹
 simul p vno eodemqz opere fauorē mū /
 di appetere z p̄mū celestis gl̄ie inde ac-
 quirere. Item greg⁹. in moralib⁹. Q̄
 miseri sunt q̄ affectant laudes hoīm. et
 semet ipsis dissipāt z fruct⁹ laborū suozū
 dñqz se ostēdere alienis oculis appetūt
 dñant qd agunt. Scdo. qz talis fert
 testimoniu de seipō. q̄ ad talem p̄t dicit
 vere qd iudei dixerunt ad ch̄m mēda-
 citer. vt h̄i Johis. 8. Tu de teipō testi-
 monium phibes. testimoniu tuum nō
 est verum. In xpō aut hoc dicebat non
 habebat locum hoc dicitū quia veracit̄
 potuit de seipō testimoniu phibere. Qz
 seipm nouit plene qd ali j homies non
 possunt facere q seipō plene z veracit̄
 cognoscāt. Unde hylari⁹ dicit. Soli do-
 de se credendum est. quia se solus nouit
 Sed in alijs hominibus ver est qd d̄t
 apls. ij. ad cor. x. Non q seipm comē-
 dat phatus est. sed que de⁹ comēdat.
 Tertio qui se iactat idolu seipm facit.
 seipm colens. z gl̄iam sibi p̄i attribuēs.
 que deo principalit̄ attribuenda ē. Vñ
 apls. Soli deo honor z gl̄ia. ps. Non
 nobis dñe non nobis: s̄ noi tuo da glo-
 riam. **Q**uerit vtz iactantia sit peccatū
 mortale: Pro quo sciendū. q seipm ia-
 ctare siue laudare potest cōtingere octo
 modis. P̄mo mō ppter bonā famaz:
 vt scz homo possit seruare suā bonaz fa-
 mā. sic se samuel laudauit postqz senuit
 coram filijs isrl. vt h̄i. i. Regū. 12 dices
 ad eos. Itaqz puerat⁹ sum corā vobis
 ab adolescētia mea vsqz in hanc diē. Ec-
 ce p̄sto suz: loqm̄ d me corā dño z corā
 xpō eius. vtz bonē cuiusqz tulerim aut

asinū. si quēptā calūniat⁹ suz. aut oppō-
 si alique. Si de manu cuiusqz mun⁹ ac-
 cepit cōtemnā illud hodie. restitua m̄qz
 vobis. Et post subdit. Testis mihi est
 dñs q nō inuenietis in manu mea q̄c̄qz
 mali. Sic simili modo cū quis inculpa-
 tus est: iniuste vel etiā timeret inculpari
 iniuste: in tali casu posset seipm laudare
 ad conseruādā famam suā. qz crudel̄
 est qui negligit famā suaz. immo hō cū
 inculpat iniuste: tenet defendere suā bo-
 nam famā. z se excusare z oñdere innocē-
 tiam suā. qz dicit Prouer. 22. Melius
 ē nomē bonū q̄ diuitie mlte. Vñ Hu.
 de sc̄o victo. Non sufficit nob vita sc̄a:
 nisi sit z fama bona. Vñ Aug⁹. Duo
 sunt tibi necessaria. scz cōscientia z fama
 Consciētia ppter te. z fama p̄t p̄ximū
Scdo potest quis se laudare de bo-
 nis suis propter subleuationē spei: sic se
 laudauit ezechias. vt habet. Esa: 38.
 vbi dicitur. Egrotauit ezechias vsqz ad
 mortem. z introiit ad eum esaias p̄ph̄a
 z dixit ei. Hec dixit dñs deus. Dispone
 domui tue qz morieris tu z non viues. z
 conuertit ezechias faciem suam ad pa-
 rietez z adorabat dñm z dixit. Obscuro
 dñe memento queso: quomodo ambu-
 lauerim corā te in f̄itate z in corde p̄fectō
 z quod bonū est in oculis tuis feceriz. et
 fleuit ezechias fletu magno. z factuz est
 p̄bū dñi ad esaiam p̄ph̄etā dicens. Gla-
 der dicit ezechie. hec dicit domus. Au-
 diui orōnez tuā z vidi lachrymas tuas
 z ecce ego adijciam sup deos tuos. xv.
 annos. z de manu regis assyrioz eruaz
 te. z ciuitatē istā. Sic simili mō cum q̄s
 esset in maximis anxietatib⁹ cōstitutus
 siue etiā in agone mortis: z de despera-
 tione tēptaret: tūc posset q̄s in tali casu
 bōa opa sua ad memoriā reducē ne de-
 speraret. Et cū ecōuerso homo d̄ elatōe
 z cōplacētia suūpius tēptaret: tūc peccā
 sua eēt reducēda sic ad memoriā. vt sic
 humiliaret. Huic simile legit d̄ sancto
 anthonio. cui diabolus dixit. Cū te ex-
 p̄

De peccato

alta ei elatōem et desidero. tūc tu te deprimis. Lū te deprimē volo tūc tu te exaltas. Sciendū tūc q̄ i Augustijs mortis hō maxie d̄z h̄e recursū ad diuinā misēatōez. Vñ Ambro. in hexamerō De diuina misera- tōe tūc sperandū ampli⁹ est: cum p̄sidiā humana defecerint. Vñ legit de beato Bern. Qui in merito passionis intētū confidebat. q̄ cum in infirmitate esset. q̄ndoq; sibi videret ante tribunal domi se p̄ntari. Et quō sath an multa p̄tra ip- sum diceret. Respōdit regnū celoz dup- plici iure dñs meus obtinet. scz heredi- tate p̄ris. et merito passionis. Altero ip̄e contentus. aliez mihi donat. Ad hoc in imicus cōfusus discessit. ¶ Tertio pōt q̄s se laudare ad gloriā dei et edificati- onē p̄rimoz. Sicut fecit sanctus pau- lus apl's Vñ dr. i. Cor. xi. Estimo me nihil min⁹ fecisse a magnis apostolis. Item dicit in alio loco. Abundantius om̄ib; illis laboraui. Itē iactat se d̄ his que passus est. Vñ dicit. ij. Cor. xi. In labore et erumna vigilijs mltis In fri- gore et nuditate in mortib; frequenter. a iudeis quinquies quadragenas vna mi- nus accepi. Cervigis celsus suz. semel lapidatus. ter naufragiū feci. et sic d̄ ali- is periculis q̄ ibi narat in qb; fuit. Hec beatus paul⁹ de se narat: vt eos ad ro- lerentiam et opatōem animat. Vñ dr. Cor. co ca. Sustinetis inquit si q̄s in seruitutem vos redigit. si quis deuorat si quis in faciem vos cedit. Itē dicit ro- manis ad roma. i2. Bñdicite p̄sequen- tibus vos. benedicite et nolite maledice- re. Ergo tali intentōe q̄n quis opa sua manifeste corā hominib; faceret. et q̄n q̄s de eisdem opib; bonis se laudaret. vt de⁹ ex hoc honorificaret: et p̄ximus edi- ficaret non peccaret. Vñ christus dixit in euāge. Math. 5. Sic luceat lux v̄ra corā homib; vt vi. o. v. b. et glori. p. 2c. Vñ Greg⁹. in moral. Actio sit in publi- co. intētio tūc maneat i occulto. ¶ Quar- to modo cū q̄s se iactat p̄pter aliquē a-

ctum venialis peccati. Sicut quando q̄s laudari vult eo q̄ venialiter in laude delectetur. Verbi gratia: vt cū q̄s se iac- tat de aliquo puo quod nō est p̄tra ca- ritate dei neq; p̄ximi tali intentione: vt sic bonus socius estimet. et noiet. et h̄ est veniale peccatū. ¶ Quinto mō p̄t lucrum tpale et ex auaricia solent aliqui se laudare vt mercatores aliq̄ qui seipos cōmēdāt. et sic p̄ximos suos in emendo et vendēdo decipe intendūt. vel etiam vt aliq̄ hypocrite qui se commēdāt p̄t lu- crum. Sciendū q̄ q̄n malus homo qui ostēdit se bonū et non est: et sic recipit ali- quam elemosynā cū tamē nō indiget: te- netur restituere in foro cōsciētie pauperib; bus. vel vt mechāici faciunt: qui vltra modū suos labores et sua opa extollūt et cōmendant et labores et opa aliorū rep̄- hendūt et vituperāt. q̄si nihil valeant: q̄s uis etiā quādoq; meliora sint. quod cō- stat esse contra charitatem p̄ximi. Quia alijs facit q̄d nō vellet sibi fieri. scz artes et opa alioz vilipendendo. et tales grauē ter peccāt. qz hoc nō procedit ex charita- te: sed ex inuidia. Vñ d̄ Aris. ij. topicoz Inuidus ē qui cōtristat d̄ p̄spirate bo- noz. Idē dicit. ij. Rhero. Siles sili in- uider. si in hoc quo siles sūt vn⁹ excedit aliū. vn̄ figulus odit figulū. Sexto cuz quis se iactat in maleficijs suis. et tūc ta- le est peccatū q̄le est illd̄ peccatū de quo se iactat. scz mortale vel veniale. Verbi grā sic cū q̄s se iactat de peccatione mulie- rī vel de ractu illicito. vel etiam de actu luxurie. vel etiā de supbia. vel cōplacē- tia quā habuit i chorisando et sic de ali- is. Quia multū rep̄hensibile est et noēi- uū sic se de peccatis iactare. Vñde gre- gorius in moral. Sūt nō nulli q̄ nūq; de- flent q̄d faciunt: sed etiā laudare et defē- dere nō desistūt. Et nimirū cū defēditur culpa geminat. Vñde etiā dicit aucto- ritas Dupl̄ peccat q̄ se de crimie iactat. Sciendū q̄ tam ille q̄ laudat alium in peccato mortali ip̄m in peccato p̄fortan-

do q̄ ille qui laudez q̄rit in tali peccato
ambo grauit peccat. **Uñ** aug. sup ps̄
Duo sūt genera p̄secutor. s. vituperatū
z adulatū. Sed plus persequit lingua
adulatoris q̄ manus p̄sequentis. **Idez**
Adulatū linguē ligat hoies in peccat̄
Delectat em̄ ea facere in q̄bus nō soluz
metuit reprehensor: sed etiā laudat opa
tor. Sed heu iam impletur illud dictū
ps̄. Laudat peccator in desiderijs suis
z c. Quia supbia noiatur hōestas. auaricia
puidencia. asturia prudentia z sic
de alijs. Sed q̄ sic laudant decipiunt.
Unde isa. 3. Popule meus qui te bea/
tum dicunt: ipi te decipiunt. Ergo nō
debemus nos iactanter laudare in ma/
licijs nostris. nec gaudere de iniquitati/
bus nostris. de quibus dolendum est.
nec velle honorari in his. in q̄b merito
deberemus verecūdari corā deo z omni
bus hominib. **Uñ** Bern. Quid est
magis puerum q̄ letari cū malefeceris
z in rebus pessimis exultare. **Septi**
mo cum quis se false z mendacit iactat
sicut heu sepius contingit q̄ multi se ia/
ctant de his que nō sunt vera. z sic mē/
tiendo querūt vanaz gloriā. **Tūc** fm̄
Hermānū de schil ditz. Qñ verba tal
iactantie sunt in materia falsa: tunc p̄c
esse mortale peccatuzyl veniale: sicut ea
falsitas est de qua se iactat: vel mendaci
um de q̄ gloriā q̄rit in bonis opib suis.
Octauo cū q̄s se iactat z laudē q̄rit in
suis opib hōis. **Tūc** fz her. d schilditz
Qñ p̄ talem iactatiā querit gl̄iam quā
p̄fert honori diuino vel sue salutē vel di/
lectioni p̄ximū tunc sic est p̄cēm mortale.
Sed tamen si quis se iactat de aliq̄bus
z in eis gl̄iam querit. non tamen illā pre
fert honori diuino vel sue salutē vel dilectōni
p̄ximū: etiā si inanem gloriā q̄rat. p̄t ec
veniale. Et d̄ hac materia loq̄tur etiā
mgr̄ in cōp̄edio theologicē p̄itat̄ dicēs
Silaus q̄rit p̄ opa p̄cutū. h̄ ē duplicat.
Q̄v̄l appetit̄ laudis p̄iūgit op̄i p̄cutuz
tā q̄ in adēs. sicut p̄tingit i cātū z p̄ dica

tōe q̄n q̄. z tūc ē veniale. **Uñ** laus ē finis
p̄ncipalit̄ p̄stituit̄ op̄i p̄cutuz z op̄anti. ita
q̄ ibi p̄stituat finē vltimū. z sic ē mortale
q̄ tūc inhēt eivt fini vltio: q̄ aliq̄ possēt
dānari cū hōis opib suis. s. q̄ p̄rio z p̄n
cipalit̄ z finalit̄ itēderēt laudē hūanam
quā p̄ponerēt dō z p̄p̄saluti. **Exēplū** i
euāgē. d̄ phariseo. Lu. 18. q̄ decias de
dit. z duos dies i heb dō ada ieiunauit:
z tū cū his p̄meruit ifernū q̄ de his bo
nis opib se iactauit. z i eis de vanā gl̄iaz
q̄siuit. **Sic** edū et̄ q̄ hō possēt amittere
mercedē suā si se iactat̄ d̄ hōis opib su
is. et̄ si mortalit̄ n̄ peccat̄. **Hec** ille. Er
go p̄culosū ē: z malū valde aliquē se iacta
re z laudari velle i hōis opib suis. **Uñ**
Isidor d̄ sumo bono. Qui h̄ de bono
laudari appetit spem p̄dit z gl̄iaz merce
dis i futuro n̄ recipiet. **Ire** **Lhuiso**. sup
Matth. **O** insipicēs qd̄ tibi p̄dest ista
laudatio post mortē. sibi er̄ n̄ lauderz.
Ire nō solū cauē debem⁹ ne hōa n̄ra ia
ctant̄ p̄feram⁹ h̄ etiā prudent̄ cauere de
bem⁹. ne in elatōe mētis nos d̄ hōis no
stris iactem⁹. **Uñ** legit̄ exēplū. Quidā
frat̄ religiosus in qd̄ā monasterio erat.
q̄ sepi⁹ excessit in mltiloq̄o. q̄ semel in p̄
sentia abbat̄ sui loq̄bat̄ de nō sibi com
missis. **Eui** abbas seriose dixit frat̄ ta
ceruade sua silētū tuū. **In** q̄b h̄bis il
le frat̄ cōp̄ūc⁹ ē. z iuit ad cellam suāz et
amō tacuit: q̄ n̄ loq̄bat̄ nisi int̄rogaret̄
In quo silentio p̄fecit ab intra in mētē:
q̄ deus sibi reuelationes sanctas mani
festauit. **Fuit** aut̄ heremita in silua non
longe a monasterio **Ad** quē iuit abbas
ad p̄curā dñi sibi cūz sacramento eucha
ristie. q̄ infirmus erat heremita ille. z sū
psit abbas secū illū frēm qui sic silētium
seruabat. **Et** cū irent in via: quidam la
tro audiens nolam cū sacramento: assor
ciavit se eis z iuit cū eis ad domū herē
mite. z māsit in ianua stans foris. q̄ re
putavit se indignū esse q̄ intraret ad cā
sanctū viz. z qñ heremita tā debebat su
mere sacramētum: tūc dixit latro **D** de⁹

De peccato

si talis eam quis tu es Et heremita hec
audiens in elatōe mētis dixit: hoc libe-
ter deberes velle. Tunc ille frater cepit
amare flē: et tō debet peccatū suū. Sz post
q̄ abbas et frater ille redierūt ad domū
tūc latro securus est eos a lōge. et dixit. O
deus p̄cipuus esto mihi peccatori. et sic in
tali feruenti contritione cucurrit p̄ ab-
batē. et in tali veloci cursu cecidit tā gra-
uiter q̄ immediate mortuus est: tūc fra-
ter ille risit in iubilatione cordis sui: tūc
abbas ammirabat de illo fratre. Et p̄
q̄ ad claustrū venerūt quesitū ab eo. cur
fleuisset quando illum sanctū hoīem vi-
disset cōscare. et iam risisset cū illū latronē
in peccatis suis mori cōspexisset. Tunc
frater ille dixit abbati. Audiūsti ne pa-
ter verba latronis: q̄ dixit. vt inaz essem
tal qual tu es. et heremita in elatōe mē-
tis rñdit. H libentē deberes velle: et p̄ter
talē elatōez dānabit si sic moriet. q̄ fleuit
Sz ille latro q̄ securus ē nos voluit p̄fiteri
peccā sua. et ex tali feruenti contritione mortuus
est et deus indultit sibi oīa peccā sua. et est
filius et heres regni celestis qz contritio
sua tanta fuit: qz deleuit penā et culpaz.
ergo risitā et gauisus sum d̄ magna mi-
sericōdia dei. **Uñ** Cassiod. sup illud. ps̄.
Ad dñm cū tribularer. Dñs nescit dis-
ferre quē cōpūcto corde sibi senserit sup-
plicare. **Frē** greg. i. registro. Illū quez
cōspicis delicta flētū delere. in cōspectu
deitatis nō dubites misericordiā conse-
qui. Quia nullum peccatōrē reuersū sp̄-
nit qui peccatores redimere venit Ergo
summe cauēdū est ab elatōe mētis i bo-
nis opib. **Uñ** Bern. in tractatu d̄ sep-
tez donis. Multo melius est esse peccato-
rem humilem. q̄ iustum arrogantem.
Quod a dño apte ostēdit vbi publica-
nus et phariseus in exemplū ducunt.

De inobediētia.

Robediētia est secūda filia su-
perbie. et nascit et venit d̄ superbia
quod d̄ pater. qz superbus nō vult
se inclinare ad obediendū et ad exequen-

dum superioris p̄ceptum ne in eo inferior
videat: **Uñ** ar inobediētia ē malū vitū
et detestandū. hoc patet fm̄ guil. lugd. et
in sūma viciōz. Primo qz illud viciū
multiplicat et grauius legit punitū eē i sa-
cra scriptura. **Uñ** p̄ in p̄mis parentibz
qui p̄ter illd̄ peccatū electi sūt de para-
diso. Si illi qui tiaz erāt in paradiso eie-
cti sunt d̄ paradiso terrestri p̄ inobedi-
entiā. quō credūt se ingressuros paradi-
sum celestem q̄ inobedientes sūt **Frē** pu-
nitū ē illud peccatū in vxore Loth. q̄ p̄ter
inobediētiā versa est in statuā salis
Ben. xix **Frē** punitum est illud peccatū
in saul. in hoc qz p̄ter illud peccatū eie-
ctus est de regno. **Uñ. i. regū. is.** Dixit
samuel p̄pha ad saul p̄ eo q̄ abiecasti ser-
monē dñi: abiecit te dñs: ne sis rex. **Frē**
p̄ter inobediētiā in tātā miseriā positi su-
m⁹ et p̄ter eā oēs mori adiudicati sum⁹.
Uñ greg. Ad h̄ hō in paradiso positus
erari sic se ad p̄ditoris sui obediētiā vi-
culi charitatis astringēt. et ad celestes pa-
triā angeloz quōqz sine morte carnis trā-
siret. Sic nāqz immortalis cōdidus fu-
it: vt si non peccasset: etiam mori nō po-
tuisset. **Frē** p̄ter inobediētiā huma-
nū genus multiplices miseras sustinet
sz famem. sitim. frigus. et estus. et dolo-
res et infirmitates et tribulatōes. et sic de
alijs q̄ oīa humanū genus non sustinu-
isset si deo obediens fuisset. **Uñ** grego-
rius. **Uñ** nulla aduersitas: vbi nulla do-
minat iniquitas. Ergo oēs miserie p̄ntis
vite quasi quedā flagella sūt: q̄bus dñs
inobediētiā hoīs punit. et ad obediēti-
am excitat. **Uñ** de inobedientes hoīes
duriores asinis sunt. qz illi flagellis et a-
culeis obediūt. **Uñ** Secūdo potest vale-
re ad detestatōem huius peccati magni-
tudo remedij quo indignit illud pecca-
tum ad sui curatōem. **Uñ** oportuit eī vt fl-
lius dei fieret obediēs vsqz ad mortem:
vt peccatū inobediētie sanaret **Ber-**
nar. Ex cōsideratōe remedij: pericli no-
stri estimo q̄ntitatem. **Uñ** in veritate poti⁹

deberem timere inobedientiaz q̄ mor-
tem exēplo filij dei. de quo Bern. dicit
Demētoze frēs christus ne pderz obe-
dientia p̄didit vitā. ¶ Tertio scz ad de-
testandaz inobediētia potest valere h̄ q̄
inobedientia reddit hoīem maledictuz
¶ In Deutro. 27. Maledict⁹ qui nō p̄-
manet in f̄monibz legis huius. nec eos
ope pficit. Et Eccl. 4i. Elevob viri i/
p̄y qui dereliquistis legem altissimi Et
si nati fueritis in maledictione nascemī
z si mortui fueritis i maledictioe erit ps
vestra. ps. Maledicti q̄ declināt a mā/
datis tuis. ¶ Quarto p̄orvale ad dete-
stationē huius peccati hoc q̄ inobediē-
tes socj demonū sūt. Inter oēs creatu-
ras non inveniuntur nisi due que non
obediunt deo. scz demones et mali ho-
mines ¶ Unde Job. 18. Habitent in ta-
bernaculo eius socj eius. immo viden-
tur diabolo attinere inobediētes: sicut
obediētes dñs reputat sibi attinere. vñ
Matth. 12. Quicumqz fecerit volunta-
tem patris mei qui in celis est: ip̄e meus
frater z soror z mater est. ¶ Ergo studē
debemus obediētia exēplo xpi qui di-
cit. Job. vi. Descēdi d̄ celo. nō vt faciā
voluntatem meam: sed voluntatē ei⁹ q̄
misit me. ¶ Querit vtz inobediētia sit
peccatū mortale: Respōdeo fm Tho.
scōa scōe. q. cv. q̄ sic. nā inobediētia cō-
trariā charitati dei. q̄ exigit vt eius p̄-
ceptis obediā. In preceptis aut̄ dñis
p̄tinetur q̄ superioribz obediatur ¶ In
Roma. 13. Qui potestati resistit dei or-
dinationi resistit. Item contrariā dile-
ctioni p̄ximi in quantum superiorū sub-
trahit obediētia quaz ei debet. Sci-
endū q̄ Hermann⁹ de schilditz sub ali-
is p̄bis respōdit ad p̄dictam questionē
dicens. Inobediētia est q̄ dā repugnā-
tia ad voluntatem superioris v̄l transgres-
sio statuti dei vel prelati. Si ergo illa re-
pugnancia quaz habet subiectus ad vo-
luntatem superioris: puta dei vel prela-
ti sit in his in quibz subditus necessario

tenetur superiori obtemporare. tunc vo-
catur p̄varicatio vel rebellio. z quādo
scienter z cū deliberatione fit est morta-
tale peccm̄ valde graue quasi quedā ido-
latria. Unde dicit p̄mo regū. 15. Quasi
si peccm̄ ariolandi est repugnare. z quasi
scel⁹ idolatrie nolle acquiescē. Si tñ illa
repugnātia nō esset in his in quibz subie-
ctus necessario hz obtēperare. v̄l etiaz se
esset aīo indeliberato. vel si p̄cederet ex
p̄abili ignorātia: posset esse qñqz veni-
ale. qñqz sine peccō Herbi grā. Subditus
qñ repugnaret p̄cepto p̄lati male p̄-
cipiet v̄l se opponēt male vitē sue eo mō
quo deberet corā suo superiori. Et sic etiā
dicēdū videt de transgressionē statuti v̄l
canonū v̄l alicui⁹ regule v̄l statuti p̄lati:
si tale statutū v̄l mādātū teneat fm sim-
plicē iussione: p̄t eē veniale peccm̄ nisi talis
trāsgressio esset que p̄ se mala esset. v̄l
etiā in differentē fieret ex p̄temptu.

De contentione.

¶ De contentione. S
Contentōez vitare debem⁹. Pri-
mo qz est peccm̄ diabolicū. vñ
Aug⁹. Nichil simili⁹ ē actibz de-
monū q̄ litigare. vñ suum diaboli non
dei se ostendit q̄ libenter litigat. ij. ad ti-
mo. ij. Seruū at̄ dñi nō oportet litigāē
h̄ mansuetū esse. Dr̄ scor diā faciēs z cur-
p̄tio litigās n̄ solū ē su⁹ diaboli h̄ et̄ fi-
li⁹ diaboli. ¶ In greg⁹. in pasto. Si dei
vocant filij q̄ pacē faciūt p̄culdubio sūt
filij sathane q̄ eā p̄fūdūt. Sciēdū tñ q̄
q̄uis cū om̄ibz hoibus debeam⁹ habē
pacē tamen specialius cū quatuor gene-
ribz hoīm non est litigādū. P̄tio cur-
potentibz. vñ Eccl. 8. Nō litiges cū
homine potente: ne forte incidās in ma-
nibus eius. z cum hoīe locuplete: ne for-
te contra te constituat litē tibi. Dul-
ros em̄ p̄didit auxz argentū. Scōo cū
homine linguato scz qui est multoz ver-
borum. Unde Eccl. 8. Non litiges cū
homine linguato neqz struas in ignem
ip̄ius ligna. Et cum homine iracundo
non facies rixam. Tertio cū vxoē pp̄ia

De peccato

Ex quo em̄ aliquis litem inceperit habere cum propria uxore: non habebit requiem neque in presenti, neque in futuro. puer. 19. Tecta stillantia et mulier litigiosa comparatur. Qui in domo perfusante est: quando vult declinare stillicidium in vno loco inuenit illud in alio: ita quod non inuenit ibi quietem: sicut in vxore quietem non inueniunt ex quo incipiunt esse litigiosi: et valde male est eis. Primo quantum ad corpus. Quis enim magnas diuitias habeat tamen sunt tristes: et cum gaudio non possunt vivere: quia sibi mutuo inuident. Unde pueri. i. 7. Melior est buccella panis sicca cum gaudio: quam plena domus victimis cum iurgio. Secundo quantum ad animam. quia tales in ministerio discordantes multa peccata mortalia inter se committunt in periculis animarum suarum. scilicet maledicendo. blasphemando. seiniuicem percutiendo. et sibiipsis malum operando. Et hoc totum fit ex instantu diaboli qui cum talibus moratur. Quia si aut illi qui sunt simul pacifici et concordantes habent deum secum mortem. Unde David. 8. Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomine meo: in medio eorum ego sum. sic discordes habent diabolum secum mortem: qui ad tales discordias eos instigat. Quarto non est litigandum de re que hominibus non molestat. Unde Ecclesi. xi. De illa re que te non molestat ne certaueris. Contra hoc faciunt qui omnia expediendo volunt. et tales sibiipsis faciunt inquietudinem mentis et impedimentum profectus sui. Contemptio secundum Hermam. de schilditz est impugnationis veritatis cum perfidia clamore. et ut sic semper est mortale peccatum. quia repugnat veritati et paci que est effectus charitatis: imo sine qua charitas haberi non potest. Quia secundum Augustinum in libro pastoralium. Superbia parit dissentem. charitatis unitatem. Ex hoc est quod contentiosus per sacros canones prohibetur ordinari. ut. xlii. di. c. i. Quod non fieret: nisi contentio esset peccatum mortale. Si tamen aliquis impugnet falsitatem. vel defenderit ve-

ritatem cum inordinato clamore: potest esse veniale peccatum: nisi forsitan esset tanta inordinatio quod esset magnum de hoc sancta dicitur tunc quando quis esset potest in hoc committi peccatum mortale maxime quando impugnationis falsitatis vel defensionis veritatis non pertinet ad conseruationem fidei vel veritatis vite. Si autem pertineret ad aliquod istorum non credo quod faciliter posset ex hoc quis incidere peccatum mortale.

De ipocrisis.

Ipocrisis est peccatum valde detestandum. Primo quia hypocrita est symea diabolivolens imitari filios dei: et quod filii dei faciunt ad sui deum: ipse facit ad sui iugulationem. sicut de quodam symea refertur quod diues quidam enutriebat. Iuxta quem in principio quidam pauper sutor preparauit calceos. Et quando incidit corium ad calceos: tunc symea ex opposito in domo sui domini obstruabat eum. et cito surrexit. et cultellus de manu posuit: tunc cito accurrit: et etiam corium sibi prescidit. volens facere sicut a sutoze vidit. Et sic destruxit pauperi corium. quod ille pauper diuiti sepe conuestus fuit. que ipse non curauit. Tunc vna vice accepit sutor nouaculum ad manum: et rasit sibi barbam sub collo suo et gutture. quod cernens symea etiam per recessum suum aduenit. et cultellum recepit: et sic sibi facere voluit. et sic seipsum occidit. Sic hypocrite faciunt sibi ad perniciem quod boni sibi faciunt ad salutem. Secundo potest valere ad detestationem huius peccati pena que scriptura ipsis minatur. Et vna pena est quod non videbunt faciem dei nisi conuertantur. Unde Job. 13. Non venit in conspectu eius ois hypocrita. nec mirum quod deus non sit ante conspectum hypocrite. Quia eius opera faciunt ab hominibus videantur. hoc est vnum quod multum placet deo quod homo cor suum et intentiones suas sepe erigat ad deum. Unde super illud psalmi. Firmabo super te oculos meos dicit glossa in persona domini. Non auferam oculos meos a te. quia tu semper leuas oculos tuos

ad me. **T**ertio modo possunt valere ad detestacionem huius peccati maledictiones multiplices quas dominus ihesus super hypocritas prouit. Unde **Matth. xxij** **U**elobis scribe pharisei et hypocrite qui clauditis regnum celorum ante homines. non enim intratis. nec introeuntes sintis intrae. **I**tem. **U**elobis scribe pharisei et hypocrite qui comeditis domos viduarum in oratione longa. **I**tem. **U**elobis scribe et pharisei et hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis. et sic dealijs pluribus maledictionibus que in euangelij inueniuntur. **S**ed quereres: quare dominus ita persequebatur hypocritas. **R**espondeo secundum **Guil. lugd.** quod duo: quia ipsi sunt perditores simulantes se esse ex dei parte. et sunt ex parte diaboli. vident enim amici et sunt inimici: et ideo multum possunt nocere ecclesie dei. **U**nde heretici per hypocrisim homines decipiunt. **E**t antichristus qui caput erit malorum per hypocrisim homines decipiet.

De speciebus hypocrisis.

Equit de speciebus hypocrisis. et secundum **Guil. lugd.** potest distingui in tres species hypocrisis. **P**rima est quando aliquis coram hominibus simulat se obedire deo: et in occulto non timet deum offendere. **E**t in illa prima specie bonitas tamen apparet in exterioribus operibus. **S**econda species est quando in aperto et in occulto bona opera facit. ut sanctus ab hominibus videtur. **E**t in illa specie bonitas ostendit in occultis et in apertis: sed non in intentione. **C**ontra quod dicit **Breg.** in moral. **O**mnis bonum quod agimus per intentionem semper ad celestia leuamus. **T**ertia species est cum aliquis minores hypocrisim relinquit: ut in maiori et subtiliori permaneat. ut cum aliquis requirit an ieiunet. dicit deus sat. ut dicatur hypocrita non esse. **E**t in ista specie non prenditur bonitas intentionis. **I**n prima multum occultat diabolus. **I**n secunda magis. **I**n tertia maxime.

Hypocrisis quando est peccatum mortale.

Uel quomodo sit mortale et quomodo non sit. **R**espondeo quod hypocrisis fit multis modis. **P**rimo quando quis ostendit sanctitatem. quam neque habet: nec habere curat. **S**icut tamen videtur sanctus reputetur. **S**ic secundum **Thomam** secunda secunde. quod est peccatum mortale. quia nullus totaliter prouatur sanctitate nisi per peccatum mortale. **U**nde dicit **Aug.** super psalm. 63. **S**imulata equitas non est equitas: sed duplex iniquitas. **E**x hoc patet quod in hypocrisis tali est duplex peccatum. scilicet iniquitas. quia occulte iniqui et mali sunt. et falsitas: quia fingunt et mentiunt se esse sanctos et non sunt. **U**nde **hieronymus** in epistola. **D**uplicis peccati reus es non habere quod credideris. et quod non habueris simulare. **U**nde etiam. **12. q. 1. in capitulo** **Holo.** dicit quod hypocrisis viuatur corporalis mortuus tamen est spiritualis. **S**ecundo si sanctitatem ostendit. ut falsam doctrinam scilicet heresim seminare possit: talis peccat mortaliter et facit contra deum et contra salutem proximi. et talis simulatio sanctitatis est contra hereticos. quia heretici multum ieiunant: et genuflectiones longas faciunt ut sic homines decipiant: et suis falsis doctrinis credant. **T**ertio si ostendit sanctitatem propter reuerentiam sibi ecclesiasticam dignitatem acquirere ad quam tamen indignus est talis. etiam contra deum offendit. **U**nde **Bernardus** super **Hillus** est. **O**mnis quies hominibus posse desidero: toties deum meum offendo. prope credo et prope sapio quod deus sit. **U**nde **aug.** in libro de doctrina christi. **C**um homo illi qui naturaliter sunt sibi pares hoc est hominibus. dominum autem affectat intolerabilis quidem superbia est. **Q**uarto: si ostendit sanctitatem ut iniuste acquirat quecumque bona temporalia. in quibus finem constituit. **S**ic secundum **Her.** de schiltitz est peccatum mortale. **Q**uod etiam sic patet. **Q**uis talis non querit sibi honorem et ecclesiasticam dignitatem ut ambitiosi. nec querit falsam doctrinam seminare ut heretici. **S**ed tamen querit temporalia sub am congregate. id est deo auarus est et auarus nihil est scelestius. **U**nde **aug.** **A**uarus antequam lucrum seipsum perdit. et antequam aliquid capiat capis. **U**nde etiam **Chrysostomus** super

De peccato

Barth. Qui pecunie fuit presentibus comodis stringit et futuris. **Quinto** si quis ostendit sanctitatem fictam et in ipsa ficit et delectat cum alias nullum malum praeterdit. de quo dicit **Aristo.** 3. ethi. q. talis magis videtur vanus quam malus. **Tunc** in her. de schilditz potest esse peccatum veniale. **Sexto** si quis simulat sanctitatem quam libenter haberet: credo quod non peccet mortaliter.

Septimo si quis simulat sanctitatem occultando suum peccatum ne alij scandalizent. et secundum her. de scda sede. potest fieri laudabiliter: ut aliquis occultet peccatum suum: ne alij ex hoc scandalizent. quod vel homo per quem fit scandalum. **Octavo** cum quis ad honorem dicitur primorum edificatorum simulat sanctitatem. ut quoniam aliquis bonus religiosus maioris compositionem ostendit coram extraneis ut ipsi magis edificent: iste non peccat sed meretur. **Unde Barth.** 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videantur opera vestra bona et gloria. **De pertinacia.** X

Pertinacia etiam est filia superbiae de qua videndum est quomodo sit peccatum mortale. **Runde** secundum richardum de pertinacia nihil est nisi cum in nostra sententia persistit aliorum imprudenter persistimus. **Hoc** autem secundum her. de schilditz potest stringi dupliciter. **Primo** in defensionem peccati vel erroris. et si talis error sit peccatum mortale: non est dubium quoniam pertinacia hoc defendens sit mortale peccatum. **Secundo** quod sit pertinacia in volendo alios vincere. quod sicut dicit **Isidorus** in li. 4. ethimo. pertinax dicitur eo quod in proposito suo usque ad victoriam perseueret. **Unde** per quod pertinacia spiritus est peccatum mortale ex genere suo. sed sententia tamen in vincere vellet possit esse non mala vel vere similis et tunc possit esse sine peccato mortali. **Si** enim bona esset sententia vel certa: tunc non esset pertinacia: sed perseuerantia. **Si** autem dubia et si non falsa vel verisimilis: persistere tamen aliorum imprudenter persistere in eavictosum est.

De discordia. y
Discordia opponit concordie que a charitate causatur. **Discordia** autem

est peccatum in quantum hominum concordie contraria est. **Potest** autem ipsa concordia tolli per discordiam dupliciter. **Uno** modo per se quoniam scienter et ex intentione aliquis dissentit a bono diuino vel a bono proximi in quo tenet sentire. hoc est peccatum mortale ex suo genere propter contrarietatem ad charitatem. **Unde** dicit **Bernardus.** Sic in pace factus est locus domini: sic in discordia locus fieri diabolo manifestus est. **Diabolo** autem non fit locus nisi per mortale peccatum. **Alio** modo per accensum potest tolli concordia. **Unde** cum intentio aliquorum est ad aliquod bonum quod pertinet ad honorem vel ad utilitatem proximi: et in hoc fixi sunt quod uterque bene intendit: et potest currere plura media ad hoc bonum persequendum. **ut** in illo estimat hoc medium melius. vel habet viam. **Aliud** autem aliud medium et aliam viam. et tunc discordia est propter intentionem non est per accensum. quod ambo ad bonum finem intendunt: et non est peccatum. quia non repugnat caritati. quod diuersitas opinionum non dissoluit charitatem directe.

Sciendum tamen quod discordia quoniam est de peccato vniuersalium quod discordat cum alius vult vere bonum cui alter scienter resistit. et cum hoc male intendit. **Quoniam** autem ex peccato vniuersalium: puta cum uterque dissentit a bono alterius. et uterque inordinate diligit bonum proprium.

De presumptioe nouitatis. aa

Resumptio nouitatis est etiam filia inanis glorie. et oritur ex superbia quod iste quod vult honorem ab hominibus inuenit modum nouum et singularem et rarum: in quo homines potest mirari. **Verbi gratia** sicut in cantando. in chorisando. in vestitu in superbe incedendo. et sic de alijs. **Queritur** vtrum presumptio nouitatis sit peccatum mortale: **Runde** secundum **Hermannum** de schilditz: quod presumptio nouitatis potest esse in debita presumptioe et usurpatioe aliquorum que sunt in vestitu. vel in ornatu. vel in chorisando vel fraudem primo faciendo. et sic de alijs. **Et** quando talia ascendunt ad principium. et ad malum exemplum in moribus bonis sunt magna peccata mortalia. **Sic**

qui inueniunt modos novos incidendi in vestibus: tam viris q̄s feminis vnde carnales concupiscentie ad peccata carna / lia amplius puocent: sicut q̄s femine va / dāt nimis discoopre: sicut vsq; ad mam / millas. 2 viri vsq; ad nates. 2 multa hu / iusmodi p̄ que multi graniter solent pec / care. Si r̄ in religione qui contra regu / laz 2 statuta sui ordinis inuenirent noui / rates ad viuendū dissolute. in habitu vl / incessu. vl̄ nimis delicate i victu. possēt nonnunq̄s peccare mortaliter. Et tanto grauius quanto plurib; scādalum per / hiberent tales nouitates per eos inuen / te. 2 aperient viā liberius delinquendi 2 statuta vel consuetudines laudabiles sui ordi / trāsgrediendi. Si tñ aliq̄s pre / sumat solū inuenire aliq̄s nouitates ex / curiositate q̄ fm̄ se nō sūt illicite vel p̄ni / ctose. licet presumptuose ad hoc tendat. vt huiusmodi nouitates inueniat: nul / las tamen veller inuenire fm̄ se illicitas vel fm̄ sepniciosas vel quouis mō ten / dentes cōtra charitatē deivl̄ pximi. tñc huiusmōi p̄sumptio potest esse peccatū veniale. 2 q̄nq; sine peccato. Sciendū q̄ signus nouā virtutez possēt inuenire vel nouū laudabile exercitiū. vl̄ nouum modū seruiendi deo vel benefaciendi: il / le particeps oīm bonoz illoz fieret. que sūt p̄ posteros vsq; ad nouissimū diem Et post mortez in gl̄ia in celo augmēta retur sibi gaudiuz accidentale p̄pter bo nū exemplū 2 laudabilez doctrinā quā reliq̄t in posteros. Vñd̄ Lesari⁹ Quā tis exemplū vere humilitatis 2 p̄fecte ca ritatis ostēderis. cū tantis 2 p̄ tāt; eter / na p̄mia possideb. Vñ et; Aris. 5. eth. Optim⁹ est ille q̄ non vititur bonitate ad se soluz; s; etiā ad alios. Sic ecōuerso. si q̄s p̄bet proximis suis malū exempluz; vt si q̄s inuenit nouas 2 malas inuentio nes vñ alij recipiūt occasionē peccandi. tñc talis erit particeps omnium malozum q̄ sūt p̄ posteros 2 sua pena accidētal̄ si sic moris sp̄ in inferno augmentabitur

quotq̄t eū in hoc peccato qd̄ inuenit et alios informauit secuti fuerit: eozū oīm reus erit. vñ Greg⁹. in mora. Tot mor / tibus q̄s dignus est q̄t exēpla prauita / ris in posteros reliq̄t. Et hec de filiab; inanis glorie dicta sufficiant.

Quomodo supbia occultat se sub specie virtutum:

Superbia fm̄ Hēricū de firma ria q̄nq; se sub triplici specie vtus tum occultat bb Primo sub sp̄ zeli: alioz; dicta 2 facta temere rephēdēdo. tales in se p̄fidētes tāq̄ ius / sti ceteros aspnan̄ more pharizei q̄ facta publicani redarguit. 2 seipm̄ false iuz / dicauit. Quia tales sic clamorose alioz; facta repellētes sepius hoc credūt agere ex amore libere veritatis. cū tñ hoc real / ter faciāt ex tumore supbie 2 p̄sumptio / nis asserētes frequēt; se ad hoc cogi ex amore veri. cū ad hoc tñ cogant̄ solo rā / core odij. p̄pter hoc cuilib; homini mul / tū est necessariū q̄ istā occultatōem dili / genter aduertat. Remediū p̄ qd̄ rephē / sionē temerariā poteris euitare est qd̄ zeli iusticie habeat secū. 2 in omni facto qd̄ rephēdēdū est in alio p̄mo p̄sideret an ad hoc teneat 2 moueatur ad hoc ex charitate vel nō. Si sic: cōsideret an seq̄ tur vtilitas quā intendit. 2 cū hoc inue / nerit seruet modū correctionis fraterne traditiā a xp̄o Math. xvij. Si pecca / uerit in te frat̄ tuus 2c. Quia mod⁹ fra / terne correctōis cadit sub p̄cepto vt ma / gni doctoēs dicūt Secdo supbia se oc / cultat sub falsa sp̄ spūalis p̄fectus p̄xi / mi. 2 frequēt; euenit in illis q̄ p̄ salute alioz; aliq̄ bona opa in publico faciunt: vñ ipsos laudari contingit. Qd̄ euident / ter beato Bernardo euenit q̄ scripsit de se q̄ quādoq; in sua publica p̄dicatione et doctrina p̄ honore diuino sincerit̄ in / choata quedā elatio p̄prie 2 placentie se immiscuit quā statim vt p̄pendit virili / ter repulit dicēs. p̄pter te nō in cepi nec p̄pter te dimittam Remediū p̄ quod

De peccato

elationem proprie complacentie evitare poteris sicut Augustinus est. ut cum homo laudatur de suis bonis actibus: de illa laude non gaudeat propter se: puta ratione proprie complacentie: sed solum gaudeat de se propter utilitatem ex eis bonis primo presententem. Et quod homo de seipso ingemiscat et doleat: et sibi ipse hoc displiceat quod alijs placet et ab alijs laudatur et studeat quod ab illa laude expressimaneat. et quod tamen laudetur quod opus quod laudatur totaliter in deum referat. **Bernardus.** Quid mihi de victoria laudem ascitibo: cum mea virtute non triumpho. Item diligenter debet inquirere in se quoniam primus bona facta sua vituperat an ipse de hoc doleat propter peccatum primum et non propter seipsum. Item an propter doletur si aliquis magis iustus de factis suis melioribus amplius vituperetur. Et si hoc inuenerit verisimiliter estimare poterit quod elationem proprie complacentie perfecte edomauerit. Tertio supbia se occultat sub specie humilitatis et singularis sanctitatis. **Deus secundum Augustinum.** maxime apparat in his qui de mundi contemptu et de sordidissimis vestibus in seipso gloriantur. Et ista exultatio supbiae tanto est periculosior quanto se ipse religionis et sanctitatis decipit. ut dicit Augustinus. Et tales in seipso quoniam de suis bonis actibus intus complacent sibi quod ex propria eorum complacentia totaliter absorbent. Unde sic sibi placentes deo multum displicent. ut dicit sanctus Augustinus. Cuius exemplo quod Damiano silevi defacuisse sancto archonio dum sibi quada vice in adit quod nullum monachorum tanto tempore in heremo sicut ipse deo seruisset. Ex quo etiam se existabat ceteris superiorem. propter quem lapsum diuinitus statim sibi dictum est: alius esse in heremo se meliorem. Insinuans sibi de paulo prior heremita. quem accedens iussus est. Cuius vitam cum contemplantur fuisse: pro nihilo amplius suam vitam estimabat. Remedium ad expellendum supbiam. quod se sub specie humilitatis et sanctitatis occultat in hoc consistit quod homo cogitet quod nihil

potest ex seipso sine gratia dei. et quod nihil estimet omne bonum pro eis factum respectu eius quod facere debuisset: dicens se iuxta doctrinam christi seruum inutilem et indignum. Recogitet etiam quod ex se nihil habet nisi propter continentiam ad necessitatem et ad augmentum salutis sue. et quicunque diligenter ista recordari voluerit: procul dubio omnem supbiam a corde suo eliminabit.

Sex remedia contra omnem supbiam. Contra remedia generalia contra omnem supbiam sunt sex. Primum est: consideratio vite sanctorum preteritorum quorum comparatione omnis perfectio nostra imperfectio videtur. Cum enim consideramus humilitatem beate virginis. austeritatem beati Iohannis baptiste. puritatem Iohannis euangeliste. largitatem beati Martini. et sic de alijs. tunc videmus manifeste quod vita nostra sit quasi si nihil respectu sanctorum precedentium. **secundum Gregorium.** Qui vitam precedentium respicit quod in se gemere debeat subtiliter cognoscit.

Secundum remedium est videre defectuosos homines. scilicet homines pauperes. cecos. claudos. leprosos. et sic de alijs. quoniam quilibet nostrum quantumcumque sanus et fortis: adhuc poterit fieri talis si deus permittat. hoc se cogitandum est nobis. ut sic per talem consideracionem humiliemur. Tertium remedium est consideratio vilis seruitutis in qua homo est si ipse est supbus. quoniam est seruus diaboli. **Unde Iob. xli.** Ipse enim est rex super omnes filios supbie. Et sicut quilibet rex habet regnare super suos subditos: sic et diabolus super supbos. Item sicut humiles sunt filii dei: qui dabit eis regnum per hereditatem patris. Sicut dicit **Luc. xij.** Nolite timere pro illis grex quoniam complacuit patri vestro dare vobis regnum. Sic et supbi sunt filii diaboli qui dabit eis infernum et eternum supplicium. **Unde Augustinus.** in epistola. Quod supbum videns. filium esse diaboli non dubites. **Quartum est consideratio vilitatis proprii corporis.** Primum quoniam puer de vili materia concipitur. et in utero matris nutrit. **Se**

De inuidia

Secundo: quō in p̄nti v̄tra est homovas ster
 corum. **Uñ** **Mich** ce. vi. Humiliatio
 in medio tui est. **Quod** patz. qz om̄ia q̄
 exeunt de corpe humano tam abhomi/
 nabilia sunt q̄ generāt nausēā ipsi hoī.
Quitum est exemplum humilitatis
 xpi. quia remediū tumoris ē humilitas
 xpi. **Erubescat** homo esse supbus. quia
 humil' fact' est de'. **Intolerabil'** em̄ est
 illa supbia q̄ miles sedeat sup scammuz
 cū rex sedeat iuxta eū sup terram. **Ber/
 nardus** Solus est magister vere humi/
 litatis xps. qui ⁊ humilitatem ꝑbo do/
 cuit. **Matth. xi.** Discite a me quia mit'
 sum ⁊ humilis corde. **Et** insup ope mō/
 strauit se vsqz ad mortē exprobratissimā
 inclinādo. **Et** ꝑ hoc tantū se humiliatū
 quantū se humiliare potuit. qz cū domi/
 naret angelis immortalibz: dignatus ē
 seruire mortalibz. mori ꝑ mortalibus. ⁊
 etiā occidi ꝑ mortalibus. **Aug'.** Que
 supbia sanari pōt. si humilitate dei non
 sanatur. **Sextum** remediū est con/
 sideratio illius districti iudicij: quod spe/
 cialr erit ad humiliandum supbos. vbi
 dñs abundanter retribuet facientibz sup/
 biam. **Esai. ij.** Dies dñi sup omnē su/
 pbum ⁊ arrogātem. **Uñ** **Esai. xxvij.**
Pedibz conculcabitur corona superbie
Et nō solum supbus humiliabit in fu/
 turo: sed etiā quādoqz humiliat in p̄sen/
 ti v̄tra. **Unde** legitur exemplū. q̄ qdaz
 aduocatus diues ⁊ potens ꝑpter nimi/
 am supbiam noluit hoībus ꝑ pauperibz
 loqui: q̄ iusto dei iudicio postmodū ifir/
 marus dixit se esse cattu. ⁊ sise sub scā/
 no locauit. vel se sub lecto abscondit. **Et**
 quādo requisitus fuit ab amicis vel cog/
 natis suis. cur hoc faceret. **Respondit**
 qz cattu sum. ⁊ ad moduz catti operoz
Et quando monitus fuit ob salutē anī
 me sue de p̄ceptione sacramentozum. sp̄
 respōdit: cattu sum. ⁊ sic miserabiliter
 sine omni contritiōe ⁊ confessiōe. ⁊ sine
 sacramentis obiit. quia fm̄ dictū ch̄risti
Qui se exaltat humiliabitur.

Secundo videndū est de inuidia
 dia. que fm̄ Grego. ideo ex su/
 pbia nascitur. qz supbus inuī/
 det q̄ ali' sibi coequat. **Et** v̄
 inuidia hic dicēdo ꝑmo ponemus ea q̄
 possunt valere ad detestatōem hui' pec/
 cati. **Secōdo** qñ sit ꝑctm̄ ventale vel mor/
 tale. **Tertio** tangemus aliqd̄ de specie
 bus eius. **Quarto** quō se occultat sub/
 triplici sp̄e virtutū. **Quito** remedia con/
 tra illud viciū. **A** **Quantū** ad ꝑ/
 mū sciendū. q̄ inuidia fm̄ Aug'. est do/
 lor aliene felicitatis. **Et** d̄r ab inuidēdo
 qz scz nō pōt videre bona alioꝝ. **Johes**
 aut̄ damascen'. li. ij. ca. xiiij. dicit. **Om/
 nis** inuidia est tristitia de alienis bonis.
Ad detestatōnem vero huius vicij fm̄
Buil. lugdunē. ꝑmo facit hoc. q̄ hoc
 viciū est peccatū in sp̄m̄ sanctū fm̄ vnaz
 acceptōem. quia est contra bonitatē dei
 que sp̄m̄ sancto appropatur. ⁊ sic oē pec/
 catum quod ex certa malicia puenit. est
 peccatum in sp̄m̄ sanctum. **Uñ** inuidia
 cum sit ex certa malicia: peccatum est in
 sp̄m̄ sanctum. **Sic** ergo manifestū est q̄
 inuidia est valde magnū peccatū. **Se/
 cūdo** facit ad detestatōem huius vicij
 hoc q̄ ipm̄ est oppositum charitati. **Uñ**
 sicut charitas excellentissima est ꝑtutū.
 sic inuidia pessimū viciū erit. **Petoz** em̄ ē
 inuidia q̄ auaricia. **Auarus** em̄ etsi nō
 vult ꝑmunicare bona sua. tamē vult q̄
 ali' ea cōmunicēt. **Inuidus** ho nō vult
 ꝑmunicare bona sua. nec vult q̄ ali' ea
 cōmunicet. immo inuidus est petoz om̄i
 creatura. vñ **Greg'.** sup **Gen.** **Judiciū**
 maxime diuine bonitatis est: q̄ quelibz
 res cogitur dare sc̄ipam. **Ab** hac liber/
 tate degenerat inuidus diuidens se a bo/
 et a creaturis. socians se diabolo qui bo/
 nis om̄ibus inidet. **Tertio** facit ad
 detestatōem huius ꝑcti. q̄ hoc viciū pu/
 re ⁊ totum malum est. **Alia** em̄ ꝑctā ha

dum in calceis z erurum in caligis si cō/
fessor eorum eis hoc vellet iniungere. vt
hoc sustinerent pro peccatis suis: z pro /
pter deum. quod tamen ipsi libenter et
letanter sustinent pro diabolo. Et ergo
pedes z manus talium in futuro ligabū/
tur. cum in tenebras exteriores projiciē/
tur. vbi suffragijs oīm bonorum homi/
num in terris z scōrum in celis priua /
buntur. Quia in inferno nulla ē redem/
ptio. Unde exemplū legitur in tractatu
de septemplici amore magistri Hum/
berti. q̄ quidam sacerdos pro m̄e sua
mortua multum se affligebat frequēter
p̄ ea celebrandoz etiam orādo. Quis q̄/
dam die celebraret pro ea: z desideraret
aliqd̄ scire de statu ei⁹ vidit eam in spoz
ra iuxta altare ibidē a duob⁹ demōib⁹
decentam z ligatā Videbantur autem
de capite eius prominere serpentes ig/
nei tanq̄ capilli. z bufo super pectus ei⁹
ius circūcingens anterioribus pedibus
collum eius. z igneas flammās in faci/
em eius spumans. z in manibus z in pe/
dibus catene ignee quibus ligata erat.
Et tunc dictum est ei. q̄ inutiliter orāet
quia damnata esset. ideo quia mortua
erat impenitens. hec autem patiebatur
pro ornatu capitis z crinium z coloratōe
faciei. z propter denudatōem pectoris et
māmillaz. z propter ornatum pedum i
sotularibus. z manuum in annulis z hu/
iusmodi vanitatibus z choreis. quibus
vitam suam duxerat. Unde dicitur de
talibus pomposis Matthei. 22. Liga
tis manibus z pedibus p̄jate eos in te
nebras exteriores.

**De damnis que
confert superbis
ornatus.**

Superbus ornatus mulieris no/
cet multis **¶** Primo qz q̄
libet mulier supba pompose or/
nata peccat p̄tra seipam. qz decorē anī/
me sue deturpat. z seipam in aīa mortifi/
cat. Hodo malus hō est ille q̄ se corpo/
raliter occidit. qd̄ tunc q̄ se toralt in aīa
et in corpe occidit. Aug⁹. Hods corpo/
ris necāria est: mors aīe volūtaria. Un
corpus mulieris peccatricis est sepulchz
aīe mortue. Et ille q̄ se exterius ornant
siles sunt sepulchris dealbat⁹: q̄ exteri⁹
hoībus appent speciosa: intus vero ple/
na sunt ossib⁹ mortuozū. Un dicit xps
in euāgelio Mathe. xxxij. Ne vob̄ sat
bez pharisei hypocrite qui siles estis se/
pulchris dealbatis: q̄ a foris apparent
hoībus speciosa: intus vero plena sunt
ossib⁹ mortuozū z oīm spuracia. Insu/
p̄ aufert ei remissionē peccatoz z orōem
quaz facit in eccia. nō em̄ deus exaudit
orōem quā facit mulier ita superbe ince/
dens z ornata. Un sup̄ illud. i. ad Ti/
moth. ij. Nō in tortis crinibus: s̄ glo.
Supbus habit⁹ nō impetrat. Hiero.
in epla. Qua fiducia erigis ad celū vul/
tum quem cognitor nō cognoscit: poti⁹
ēēt eis humiliter esse in domo q̄ supbe
esse in eccia. Si aliq̄ mulier esset que in
nullā ecciam irret in solemnitatib⁹: ipa re/
putaret habere vitā hereticaz. qd̄ ergo
de ea que facit qd̄ deterius est. Quō ta/
lis mulier remissionē peccatoz suoz cō/
sequet que in eccia deū offendit vbi pla/
care debuit **¶** Secūdo talis mulier pec/
cat cōtra deū. Primo qz filios dei occi/
dit p̄ qbus ip̄e mortuus est. Et hoc fit
totiens quoties aliquē bonum hoīem
ad peccandū inducit vt eā illicite concu/
piscat. Hodo cū q̄s alicui patri carna/
li occidit filium suū grauter offendit. qd̄
tūc deus q̄ plus diligit filios suos q̄ pa/
ter carnalis. Secūdo quia sanguinē ipsi/
us denuo effundit. qz sicut de corpe hu/
mano sano nō potest abscondi membrū
sanum sine effusione sanguinis: sic bon⁹